

Zpráva o plnění státního rozpočtu České republiky za 1. pololetí 2007

I. Ekonomický vývoj České republiky v 1. pololetí 2007

1. Shrnutí základních tendencí ekonomického vývoje¹

Ekonomický vývoj České republiky je charakterizován vybranými indikátory v následující tabulce:

Tabulka 1

		2005	2006				2007		
			rok	1Q	2Q	3Q	4Q	1Q	2Q
HDP, běžné ceny	<i>mld. Kč</i>	2994	3220	743	816	820	841	818	900
Index deflátoru HDP	<i>mzr. %</i>	-0,2	1,1	-0,1	0,6	1,9	1,8	3,5	3,9
Míra inflace, průměr za období	<i>mzr. %</i>	1,9	2,5	2,8	2,9	2,9	1,5	1,5	2,4
HDP, stálé ceny	<i>mzr. %</i>	6,5	6,4	6,6	6,5	6,3	6,1	6,4	6,0
Výdaje na konečnou spotřebu domácností	<i>mzr. %</i>	2,5	4,4	3,8	4,1	4,0	5,6	7,2	6,5
vlády	<i>mzr. %</i>	2,3	1,1	3,8	-0,5	-1,1	2,4	0,2	-1,6
Tvorba hrubého fixního kapitálu	<i>mzr. %</i>	2,3	7,6	6,8	7,5	7,8	8,1	4,0	4,2
Míra nezaměstnanosti VŠPS	<i>%</i>	7,9	7,1	8,0	7,1	7,0	6,5	6,0	5,3
Registrovaní nezaměstnaní, průměr	<i>tis. osob</i>	514	475	524	477	457	441	453	396
Náhrady zaměstnancům (domácí koncept)	<i>mzr. %</i>	6,7	7,5	7,0	7,9	7,1	7,9	9,9	8,9
Podíl obchodní bilance na HDP ^{x)}	<i>%</i>	2,0	2,1	2,0	1,9	2,0	2,1	2,5	2,8
Podíl běžného účtu na HDP ^{x)}	<i>%</i>	-1,6	-3,1	-1,8	-2,0	-2,3	-3,1	-3,1	-3,4
PRIBOR 3M, průměr	<i>%</i>	2,0	2,3	2,1	2,1	2,4	2,6	2,6	2,8

Pramen: ČSÚ, ČNB, MPSV, propočty MF

x) Na bázi ročních klouzavých úhrnů, obchodní bilance v metodice platební bilance

Ekonomika ČR dosáhla v roce 2006 obdobného růstu jako v roce 2005. Hrubý domácí produkt (HDP) se v reálném vyjádření zvýšil o 6,4 %, což po Slovensku a pobaltských republikách znamenalo nejvyšší dynamiku v rámci EU-25. Vysoký růst pokračoval i v 1. pololetí 2007, kdy HDP meziročně vzrostl o 6,2 %. V mezičtvrtletním srovnání tempo růstu HDP očištěného o vliv sezónnosti a odlišného počtu pracovních dní v 1. čtvrtletí 2007 dosáhlo 1,5 %, tedy stejné hodnoty jako ve 4. čtvrtletí 2006, ve 2. čtvrtletí došlo jen k mírnému zpomalení na 1,4 %.

¹ Zpracováno na základě statistických dat známých do 10. září 2007.

Česká ekonomika se od konce roku 2005 pohybuje nad úrovní svého potenciálního produktu². V 1. pololetí 2007 kladná produkční mezera dosahovala cca 1,4 % potenciálního produktu. Tento propoččet je podpořen ostře klesající nezaměstnaností a rekordním využitím výrobních kapacit v průmyslu. Efekty kladné produkční mezery lze pozorovat i na akcelerujícím růstu spotřeby domácností a zvýšení růstu mezd v posledním období souvisejícím s poklesem nezaměstnanosti. Poptávkové impulsy nelze vyloučit ani ze zrychlení inflace ve 2. čtvrtletí 2007.

Meziroční růst potenciálního produktu se od roku 2005 drží nad hranicí 5 %. V posledních čtvrtletích však lze identifikovat jeho mírné zpomalení. Za příčinu tohoto jevu považujeme strukturální problémy trhu práce, které se projevují v meziročním poklesu míry ekonomické aktivity. Přitom počet volných pracovních míst v ekonomice dosahuje rekordních hodnot. Růst potenciálního produktu je tažen robustním trendem souhrnné produktivity výrobních faktorů, který v posledním období dosáhl meziročně 4,1 %. Dlouhodobě stabilní je příspěvek kapitálové vybavenosti ekonomiky, kde investiční aktivita vede ke zlepšení infrastruktury i k vytváření nových konkurenceschopných produkčních kapacit.

Oproti roku 2005 došlo ke změně výdajové struktury HDP. Zatímco v roce 2005 byl hlavním růstovým faktorem čistý vývoz, v roce 2006 se reálný růst HDP opíral především o domácí poptávku. V 1. pololetí 2007 byl růst HDP tažen téměř výlučně domácí poptávkou.

Na straně nabídky dosáhlo za 1. pololetí nejvyššího růstu hrubé přidané hodnoty (HPH) ve srovnatelných cenách o 16,5 % odvětví obchodu. Hlavní příspěvek k růstu HPH (3,1 p.b.) však pochází tradičně z odvětví zpracovatelského průmyslu s růstem o 10,9 %. Dále k růstu HPH přispěla zejména odvětví již zmíněného obchodu (1,9 p.b.), služeb pro podniky a dopravy. Naopak negativně přispěly k růstu reálné HPH odvětví výroby elektřiny, plynu a vody a zemědělství. Celková reálná HPH vzrostla v 1. pololetí 2007 o 6,3 %.

Nominální HDP, který je rozhodující veličinou pro vývoj daňových základů a výpočet poměrových ukazatelů, dosáhl v 1. pololetí 2007 meziročního růstu o 10,2 %.

² Potenciální produkt, specifikovaný na základě výpočtu Cobb-Douglasovy produkční funkce, udává úroveň HDP při průměrném využití výrobních faktorů práce a kapitálu. Růst potenciálního produktu popisuje možnosti udržitelného růstu ekonomiky bez vzniku nerovnováh. Produkční mezera popisuje pozici ekonomiky v cyklu a vyjadřuje vztah mezi HDP a potenciálním produktem.

Úhrnná cenová hladina měřená implicitním cenovým deflátorem HDP vzrostla meziročně o 3,7 %. Významně se zde projevilo meziroční zlepšení směnných relací v zahraničním obchodě se zbožím a službami o 2,1 %, které zvýšilo růstovou dynamiku nominálního HDP ve srovnání s tempem růstu reálného HDP.

Zlepšení (zhoršení) směnných relací postihuje alternativní ukazatel k reálnému HDP - reálný hrubý domácí důchod³ (RHDD). Ten dosáhl za 1. pololetí 2007 růstu o 8,0 %, tedy vyššího ve srovnání s růstem reálného HDP o 1,8 p.b.

Vysokého růstu produktu bylo dosaženo při zvýšení celkové zaměstnanosti o 1,8 % (podle údajů SNA⁴). Produktivita práce (HPH ve stálých cenách na jednoho zaměstnaného) zaznamenala nárůst o 4,4 %.

Trh práce byl v 1. pololetí 2007 ovlivňován zejména pokračujícím růstem ekonomiky generujícím širší spektrum pracovních příležitostí.

Celková zaměstnanost se podle výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) nadále zvyšovala (meziročně v průměru o 1,7 %, tedy v zásadě v souladu se SNA). Počet zaměstnanců (včetně družstevníků) vzrostl o 1,6 %, počet podnikatelů o 2,7 %. Nová pracovní místa mnohdy nebyla využita tuzemskými pracovníky a byla obsazována cizími státními příslušníky, jejichž počet nadále roste (u zaměstnanců meziročně o 27,6 %).

Zvýšila se míra zaměstnanosti v produktivním věku, míra ekonomické aktivity v této kategorii mírně klesla vzhledem k poklesu počtu nezaměstnaných.

Nezaměstnanost podle VŠPS se snižuje již od roku 2004, v 1. pololetí 2007 byl její pokles dokonce strmější. Míra nezaměstnanosti v tomto mezinárodně srovnatelném pojetí se v průměru za pololetí meziročně snížila o 1,4 p.b. na 5,7 %.

Průměrná hrubá nominální mzda⁵ se v průměru za 1. pololetí 2007 zvýšila o 7,6 %, tedy o 0,9 p.b. rychleji než v roce 2006. Tento nárůst byl důsledkem zejména příznivého celkového vývoje v podnikatelské sféře, kde dosáhl přírůstek průměrné nominální mzdy 8,1 %. V nepodnikatelské sféře průměrná mzda vzrostla o 6,1 % v důsledku úsporných opatření ve státem řízených subjektech.

³ RHDD oproti reálnému HDP zachycuje důchod (zisk nebo ztrátu) domácí ekonomiky ze změny směnných relací.

⁴ Systém národních účtů

⁵ Za organizace nad 19 zaměstnanců, organizace nepodnikatelské pokryty plně.

Českou ekonomiku lze nadále považovat za nízkoinflační, s důvěryhodnou měnovou politikou centrální banky. V červnu 2007 se spotřebitelské ceny meziročně zvýšily o 2,5 % (o 0,3 p.b. méně než před rokem). Přitom zhruba polovina z cenového růstu byla dána administrativními opatřeními (příspěvek 1,2 p.b.). Klouzavá roční průměrná míra inflace klesla a dosáhla 2,1 % (o 0,4 p.b. méně než před rokem). V červenci klouzavá míra inflace zůstala na 2,1 %, v srpnu klesla na 2,0 %.

Nárůst cen domácích zemědělských výrobců, tažený především skokovým vzestupem cen v rostlinné výrobě, dosáhl maxima v březnu 2007. Jejich úroveň na konci 1. pololetí výrazně překonala hodnoty loňského roku. Naopak ceny živočišné výroby byly meziročně nižší. Po stagnaci cen průmyslových výrobců v 1. pololetí 2006 došlo letos opět k akceleraci jejich růstu. Meziroční růst o 0,3 % v březnu 2006 se postupně zvyšoval až na 4,6 % v červnu 2007. Tempa růstu cen stavebnictví se držela na konstantní úrovni a růst cen podnikatelských služeb mírně zpomalil.

Centrální banka na začátku června zvýšila základní sazby měnové politiky o 0,25 p.b. Další zvýšení o 0,25 p.b. jako reakce na prosakující inflační tlaky z dobře rozjeté české ekonomiky přišlo koncem července a srpna. Hlavní referenční úroková sazba ČNB pro dvoutýdenní repo operace byla k 31. 8. 2007 nastavena na 3,25 %, tedy o 0,75 p.b. pod úrovní sazeb ECB. Změna základních sazeb se přirozeně promítla i do peněžního trhu. Krátkodobá výnosová křivka se proporcionálně posunula směrem nahoru. Její tvar nabral mírně strmější sklon.

Trendová akcelerace růstu široké peněžní zásoby, započatá na konci roku 2005, pokračovala i v 1. pololetí 2007. Tempa růstu obou peněžních agregátů se pohybovala na relativně vysokých úrovních. Průměrný objem agregátu M2 během sledovaného období meziročně vzrostl o 11,0 %, objem likvidních peněz rostl ještě rychleji (o 14,8 %). Podíl agregátu M1 na celkových peněžích M2 se tak dále, i když pomaleji zvyšuje. Nárůst peněžní zásoby byl kryt zejména úvěrovou emisí domácnostem.

Akciový index pražské burzy PX udržoval rostoucí trend. Ovšem celkový objem uskutečněných akciových obchodů se zvýšil jen mírně. Výrazně se snížil objem obchodovaných dluhopisů. Na rozdíl od toho objemy obchodované prostřednictvím mimoburzovního RM-systému se zvýšily razantně. V porovnání s burzovními obchody však jde o zanedbatelnou hodnotu.

Vnější nerovnováha, vyjádřená podílem salda běžného účtu (BÚ) na HDP, se od roku 2005, kdy dosáhla historicky nejlepšího výsledku $-1,6\%$, zhoršovala a

v 2. čtvrtletí 2007 (v ročním vyjádření) dosáhla $-3,4\%$. Zvyšování deficitu BÚ souviselo především s nárůstem schodku bilance výnosů a běžných převodů.

Vývoz i dovoz (v metodice platební bilance) zaznamenaly v 1. pololetí 2007 vysoké dynamiky. Přebytek obchodní bilance se při nevelkém předstihu tempa růstu vývozu před dovozem stále zvyšoval a v polovině roku 2007 dosáhl při meziročním nárůstu o 26,5 mld. Kč hodnoty 71,8 mld. Kč (v ročním úhrnu). Palivovou část bilance (převážně ropa a plyn) zlepšovalo posilování koruny vůči dolaru a rovněž příznivě se vyvíjela ekonomická situace zemí EU-15. Růst konkurenceschopnosti českých výrobců na zahraničních trzích potvrzuje i za poslední čtyři roky rostoucí index exportní výkonnosti (o 12,0 v roce 2006), který vyjadřuje změnu podílu ČR na exportních trzích.

Příznivě se vyvíjely směnné relace v obchodu se zbožím⁶, které se zlepšily za 1. pololetí 2007 o 3,4 %. Vývozní ceny meziročně vzrostly v průměru o 2,3 %, dovozní poklesly o 1,1 %. Pohyb cen byl ovlivněn hlavně vývojem cen na světových trzích a rovněž posílením koruny k EUR (o 1,2 %) a zejména k USD (o 9,5 %). Světové ceny průmyslových surovin a potravin meziročně vzrostly pouze mírně (v průměru o 1,9 %) v souvislosti s poklesem ceny ropy o 4,5 % a jen mírným zvýšením ceny zemního plynu (o 2,4 %), ceny většiny ostatních důležitých komodit však rostly nadprůměrně, především ceny kovů, textilních surovin, potravin a olejů.

V 1. pololetí 2007 CZK meziročně zpevnila vůči oběma světovým měnám. Nominální kurz proti EUR v průměru za toto období posílil o 1,2 %, proti USD o 9,5 % při vrcholu meziročního posílení v březnu 2007. V červenci a srpnu byla koruna meziročně silnější vůči EUR o 0,4 % a 1,2 %, proti USD o 8,7 % a 7,6 %.

Devizové rezervy centrální banky k 30. červnu 2007 činily 665,2 mld. Kč, tj. 23,2 mld. EUR. Tento stav byl o 0,7 mld. EUR nižší než ke konci roku 2006. Pokles objemu devizových rezerv vyjádřený v EUR byl způsoben převážně zhodnocením měnového kurzu CZK.

⁶ Podle statistiky výběrových indexů cen v zahraničním obchodě ČSÚ.

Vnější prostředí⁷

Světová ekonomika v roce 2007 proti předchozímu roku mírně zpomaluje, mj. v důsledku zpomalení americké ekonomiky. Ke globální dynamice stále výrazněji přispívají asijské ekonomiky, podle odhadu MMF má být letos poprvé Čína největším přispěvatelem k světovému růstu. Ekonomika Evropské unie by měla solidně růst na podobné úrovni jako v předchozím roce. Na vysoké úrovni zůstávají ceny surovin, zejména ropy.

V USA se v 1. čtvrtletí 2007 objevilo očekávané zpomalení, ekonomika rostla meziročně jen o 1,9 %, což bylo nejpomaleji od poloviny roku 2003. Zato ve 2. čtvrtletí ekonomika podle prvních odhadů proti předchozímu čtvrtletí výrazně zrychlila, i když meziročně byl vykázán růst jen o 1,8 %. Byl tažen soukromou spotřebou, zlepšením obchodní bilance a vládními výdaji. Ochlazení na trhu s nemovitostmi, který silně ovlivňuje spotřební výdaje, nemělo dosud v 1. pololetí tak silný vliv. Soukromá spotřeba a spotřeba na úrovni jednotlivých států a municipalit překryla výpadek soukromých investic. Slabší dolar napomohl exportu a deficit platební bilance se zlepšil, stále však představuje výraznou nerovnováhu (přes 6 % HDP). Dolar od začátku roku 2007 prodělal další periodu postupného znehodnocování vůči EUR. Fed ponechal koncem června hlavní úrokovou míru už poněkolikáté na 5,25 % i přes poměrně silné inflační tlaky.

Ekonomika eurozóny (EA-12) po vysokém růstu v roce 2006 rostla dynamicky i v 1. čtvrtletí (3,0 %). Rostl export, investice a poněkud posílila i spotřeba domácností. Potřebnou robustnost dodal silný růst o 3,3 % v Německu. Negativní vliv zvýšení DPH na spotřebu byl absorbován nárůstem investic. Ve 2. čtvrtletí se však již tato dynamika neopakovala. Eurozóna i Německo rostly podle prvního odhadu o 2,5 %. Růst eurozóny je do velké míry postaven na exportu. EA-12 má pozitivní obchodní bilanci, přičemž největší obchodní deficit má s Čínou a Ruskem.

Domácí poptávku v eurozóně posílil přírůstek nových pracovních míst. Nezaměstnanost již delší dobu klesá a dostala se v červnu na 6,9 % proti 7,9 % o rok dříve. Postupně roste míra zaměstnanosti, která v roce 2006 dosáhla 64,6 % a meziročně se zvýšila o 0,9 p.b. Jako ostatní centrální banky i ECB zvyšovala sazby v důsledku

inflačních tlaků vyvolaných růstem cen surovin. V červnu ECB zvýšila úrokové sazby na 4,0 %.

Růst v eurozóně má pozitivní vliv i na českou ekonomiku, které se daří prosazovat na jejích trzích, kam v období od ledna do května zvýšila meziročně vývoz o 23 % (údaj EUROSTAT, v EUR). To je nejdynamičtější nárůst z hlavních obchodních partnerů eurozóny.

Středoevropské ekonomiky dlouhodobě rostou rychleji než západní Evropa.

Slovenská ekonomika dále zvyšovala tempo. V 1. a 2. čtvrtletí 2007 vzrostla o 9,0 %, resp. o 9,4 %. Růst HDP byl tažen vysokým exportem a stále i spotřebou domácností. Poměrně vysoká inflace (4,5 % za rok 2006) v 1. pololetí klesla na 2,6 %. Ke zřetelnému zlepšení došlo i na trhu práce, kde nezaměstnanost klesla o více než 3 p.b. V Polsku růst zrychlil v 1. čtvrtletí 2007 na 6,9 %, ve 2. čtvrtletí 6,8 %. Oživení zajistily hlavně investice a i nadále domácí spotřeba. Během roku 2006 i počátku roku 2007 rapidně poklesla nezaměstnanost, a to díky dynamické tvorbě míst a částečně i vlivem obnovené emigrace.

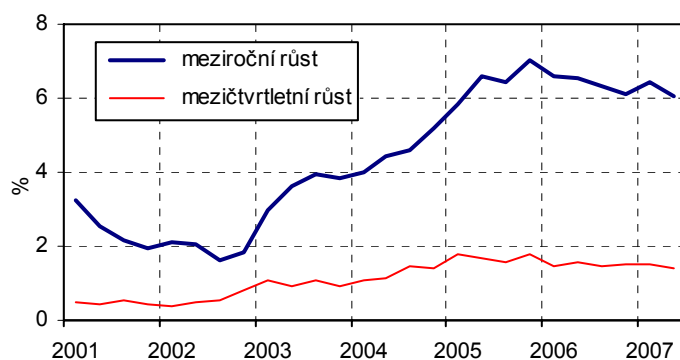
Ceny ropy se počátkem léta opět daly do pohybu. Cena barelu ropy Brent vystoupila ve 2. čtvrtletí 2007 na 68,7 USD, o 10 dolarů výš než v 1. čtvrtletí a ve 3. čtvrtletí se přiblíží 75 USD. Novým prvkem na komoditních trzích je rostoucí cena obilovin, které se ve zvýšené míře začínají používat jako alternativa při výrobě pohonných hmot.

⁷ S využitím databáze Eurostatu ke dni 8. 9. 2007.

2. Ekonomický výkon

Česká ekonomika pokračovala i v 1. pololetí roku 2007 v rychlém ekonomickém růstu. V 1. čtvrtletí došlo k meziročnímu růstu reálného HDP o 6,4 % a ve 2. čtvrtletí o 6,0 %. Za 1. pololetí HDP reálně meziročně vzrostl o 6,2 %. Česká ekonomika se proto i nadále řadí mezi nejrychleji rostoucí ekonomiky EU. Celkem zaznamenala ekonomika EU-27 v 1. pololetí reálný meziroční růst o 2,9 %. Stabilita ekonomického růstu české ekonomiky je dobře patrná z mezičtvrtletních temp růstu reálného HDP očištěného o sezónní vlivy a rozdílný počet pracovních dní, která v průměru za posledních 6 čtvrtletí dosahuje hodnoty 1,5 %, přičemž výkyvy od této hodnoty jsou v řádu desetin procentního bodu. Skutečnost, že mezi 1. a 2. čtvrtletím došlo k poklesu mezičtvrtletního reálného přírůstku sezónně očištěného HDP o desetinu procentního bodu, zatím nelze hodnotit jako jasný signál zpomalení ekonomického růstu.

Graf 1 : Hrubý domácí produkt
(stálé ceny)

Pramen: ČSÚ

Cyklická pozice ekonomiky zůstává v zásadě nezměněna. Tempo růstu reálného HDP, které předstihuje odhadované tempo růstu potenciálního produktu, se projevuje kladnou produkční mezerou. Její odhad v současnosti mírně převyšuje hodnotu +1 % HDP. Cyklická pozice zatím nepředstavuje pro udržení ekonomické rovnováhy významnější rizika. Jedním z projevů, který je možné pozorovat, jsou relativně mírné inflační tlaky.

Zvyšování potenciálního produktu ekonomiky se opírá zejména o růst souhrnné produktivity výrobních faktorů a o růst kapitálové vybavenosti prostřednictvím zahraničních i domácích investic a zlepšování technologických i institucionálních parametrů. Stejně, jako tomu bylo v roce 2006, i v 1. pololetí je hlavním zdrojem

ekonomického růstu na poptávkové straně ekonomiky domácí poptávka reprezentovaná výdaji na konečnou spotřebu a tvorbou hrubého kapitálu.

Hrubá přidaná hodnota v 1. pololetí meziročně reálně vzrostla o 6,3 %. Nejvíce se na její tvorbě ekvivalentně podílely sektor zpracovatelského průmyslu a odvětví obchodu, pohostinství a dopravy, a to příspěvky 3,1 p.b.

Hrubý domácí produkt v běžných cenách v 1. pololetí meziročně vzrostl o 10,2 %. Úhrnná cenová hladina měřená implicitním cenovým deflátozem HDP v 1. pololetí vzrostla o 3,7 %, přičemž za 1. čtvrtletí vzrostla o 3,5 % a za 2. čtvrtletí o 3,9 %. Při hodnocení možných inflačních tlaků vyplývajících z ukazatele implicitního cenového deflátozu je potřeba vzít v úvahu vývoj směnných relací. Směnné relace se v 1. pololetí meziročně zvýšily o 2,1 %, přičemž v 1. čtvrtletí se zvýšily o 2,3 % a ve 2. čtvrtletí o 2,0 %. Tento vývoj byl dán v souhrnu za 1. pololetí meziročním růstem cen vývozu o 0,5 % a poklesem cen dovozu o 1,6 %. Z uvedených dat je zřejmé, že mezi 1. a 2. čtvrtletím v ekonomice mírně zesílily domácí inflační tlaky.

Zlepšení směnných relací se projevuje rovněž proti HDP vyššími tempy RHDD, který vyjadřuje objem důchodů plynoucích do ekonomiky z realizace produkce. Jedná se v podstatě o HDP upravený o zisk (ztrátu) ze zlepšení (zhoršení) směnných relací. Zlepšení směnných relací v 1. i 2. čtvrtletí vedlo k předstihu růstu reálného hrubého domácího důchodu nad HDP o 2,0 resp. 1,6 p.b.

Ekonomická úroveň ČR vyjádřená pomocí ukazatele HDP na obyvatele (při přepočtu na standard kupní síly⁸) dosáhla podle posledního odhadu EUROSTATu v roce 2006 zhruba 76 % průměru EU. ČR se tak spolu s Maltou a Portugalskem řadí do skupiny zemí, která svou úroveň zaostává za průměrem EU cca o čtvrtinu. Mezi novými členskými zeměmi dosahují vyšší úrovně pouze Kypr a Slovinsko. Rychlost reálné konvergence měřené pomocí HDP na obyvatele se v posledních letech zvýšila. Od roku 2000 se ČR přiblížila průměrné úrovni EU o cca 12 p.b., z toho 4 body připadají na období posledních dvou let.

⁸ *Standard kupní síly (PPS)* je umělá peněžní jednotka používaná v rámci EU k přepočtu ekonomických agregátů pro účely mezinárodních srovnání. Poměr této jednotky vůči národním měnám je vypočten tak, aby za stejné množství této jednotky bylo možno nakoupit v jednotlivých zemích stejné množství zboží a služeb. Jedná se tedy o přepočet na základě parity kupní síly (PPP).

2.1 Poptávka

Domácí konečné užití

Domácí poptávka v roce 2007 reálně rostla o 6,8 a 6 % v 1. resp. 2. čtvrtletí. Celkem se za 1. pololetí zvýšila o 6,4 %. Při srovnání tempa růstu reálné domácí poptávky s reálným HDP o 6,2 % je patrné, že příspěvek zahraničního obchodu byl zanedbatelný. V rámci domácí poptávky dosáhla za 1. pololetí vyššího růstu tvorba hrubého kapitálu, a to reálně o 10,6 %, ve srovnání s reálným růstem výdajů na konečnou spotřebu o 4,4 %.

Tabulka 2 : Výdaje na hrubý domácí produkt

		2005	2006				2007		
			rok	1Q	2Q	3Q	4Q	1Q	2Q
HDP, běžné ceny	<i>mld. Kč</i>	2994,4	3220,3	742,6	816,5	820,1	841,1	817,7	899,7
HDP, běžné ceny	<i>mzr. %</i>	6,3	7,5	6,5	7,1	8,4	8,1	10,1	10,2
HDP, stálé ceny	<i>mzr. %</i>	6,5	6,4	6,6	6,5	6,3	6,1	6,4	6,0
Konečná spotřeba	<i>mzr. %</i>	2,4	3,4	3,8	2,7	2,4	4,6	4,9	3,9
domácností	<i>mzr. %</i>	2,4	4,4	3,8	4,1	4,0	5,6	7,2	6,5
vlády	<i>mzr. %</i>	2,3	1,1	3,8	-0,5	-1,1	2,4	0,2	-1,6
neziskových institucí	<i>mzr. %</i>	6,7	4,4	7,6	4,3	4,1	2,0	-1,3	-0,2
Tvorba hrubého kapitálu	<i>mzr. %</i>	-0,2	11,7	7,5	15,0	13,8	10,2	11,1	10,3
fixního	<i>mzr. %</i>	2,3	7,6	6,8	7,5	7,8	8,1	4,0	4,2
Vývoz	<i>mzr. %</i>	11,8	15,9	21,2	13,0	12,7	17,1	15,3	13,8
Dovoz	<i>mzr. %</i>	5,0	15,2	19,6	12,7	11,8	17,1	16,1	13,9

Pramen: ČSÚ

Za reálným růstem konečných výdajů na spotřebu zcela zřejmě stojí růst výdajů domácností, které zaznamenaly v 1. a 2. čtvrtletí meziroční růst o 7,2 %, resp. o 6,5 %. Souhrnně za 1. pololetí meziročně vzrostly o 6,8 % a jejich příspěvek k růstu reálného HDP za toto období činil 3,2 p.b. Deflátor spotřeby domácností zaznamenal během 1. pololetí mírný nárůst z 1,0 % v 1. čtvrtletí na 2,0 % ve 2. čtvrtletí. Tento nárůst může představovat již zmíněné mírné inflační tlaky. Za pozornost stojí skutečnost, že dlouhodobě klesá podíl nominálních výdajů domácností na konečnou spotřebu na nominálním HDP. Měřeno podílem ročních klouzavých úhrnů, tento podíl stabilně klesá od konce roku 2003, kdy dosáhl 51,1 %, až na hodnotu 47,2 % ve 2. čtvrtletí roku 2007. Tento vývoj může mít jednak souvislost s klesajícím podílem náhrad zaměstnanců na nominálním HDP, čemuž bude ještě věnována pozornost níže. Z části se rovněž může jednat o projev rostoucí míry alokace disponibilního důchodu na splátky rostoucího objemu hypotečních úvěrů, jejichž cíl v podobě nabyté nemovitosti není účtován v rámci spotřeby domácností.

V sektoru vládních institucí převládá i nadále úsporné spotřební chování. Růst vládních výdajů v reálném vyjádření činil v 1. čtvrtletí 0,2 % a ve 2. čtvrtletí spotřeba

vlády reálně klesla o 1,6 %. Celkem je za 1. pololetí příspěvek spotřeby vlády k růstu reálného HDP záporný ve výši -0,2 p.b.

Tvorba hrubého kapitálu se v 1. čtvrtletí reálně zvýšila o 11,1 % a ve 2. čtvrtletí o 10,3 %. V rámci tvorby hrubého kapitálu došlo za 1. pololetí k reálnému meziročnímu růstu tvorby hrubého fixního kapitálu o 4,1 %, což představovalo příspěvek k reálnému růstu HDP ve výši 1,0 p.b. Ze srovnání s příspěvkem tvorby hrubého kapitálu ve výši 2,9 p.b. vyplývá, že podstatný příspěvek k reálnému růstu HDP za 1. pololetí je představován růstem zásob. Pokud jde o věcné členění tvorby hrubého fixního kapitálu, pak nejvyšší meziroční tempo růstu za 1. pololetí o 7,8 % lze zaznamenat u položky ostatní budovy a stavby, která představuje stavební části investic. Podstatným zdrojem růstu tvorby hrubého fixního kapitálu zůstává příliv zahraničních investic. V nadcházejícím období lze navíc očekávat zvýšený příliv finančních prostředků v rámci strukturálních fondů EU, které budou směřovat zejména do infrastrukturních investic.

Čistý vývoz

Stejně jako v roce 2006 i v 1. pololetí roku 2007 je reálný růst HDP tažen domácí poptávkou. Příspěvek zahraničního obchodu je proto minimální.

V běžných cenách dosáhlo saldo bilance se zbožím a službami v 1. pololetí hodnoty 95,3 mld. Kč, což představovalo příspěvek k růstu nominálního HDP ve výši 2,0 p.b. Zvyšování kladného nominálního salda obchodní bilance je odrazem dobré konkurenční schopnosti českých producentů. Výkon ekonomik hlavních obchodních partnerů se zlepšil. Pravděpodobně největší hrozbou pro české exportéry je apreciační trend české koruny, který zřejmě vychází z procesu reálné konvergence. Avšak s ohledem na délku jeho trvání a pozitivní vývoj salda bilance se zbožím a službami, neleží konkurenceschopnost českého exportu zdaleka pouze v rovině cenové. Stabilní posilování české koruny navíc tlumí dopady zvyšování cen importovaných statků a služeb.

Skutečnost, že je příspěvek zahraničního obchodu k reálnému růstu HDP zcela minimální, je dána vývojem směnných relací. Zlepšování směnných relací vedl k tomu, že příspěvek salda zahraničního obchodu zbožím a službami k meziročnímu reálnému růstu HDP dosáhl v 1. čtvrtletí 0,2 p.b. a ve 2. čtvrtletí 0,4 p.b.

2.2 Nabídka

Hrubá přidaná hodnota

Zvyšující se produkční kapacity ekonomiky, vysoký stupeň jejich využití a především růst konkurenceschopnosti nabídkové strany ekonomiky je možné hodnotit jako jedny z hlavních důvodů vysokého ekonomického růstu. V I. pololetí 2007 se na tomto růstu podílela na nabídkové straně ekonomiky většina odvětví průmyslu a tržních služeb spolu se stavebnictvím.

Celková hrubá přidaná hodnota (HPH) se meziročně ve srovnatelných cenách zvýšila o 6,3 %. Největší příspěvky k růstu HPH byly vytvořeny v objemově nejvýznamnějších odvětvích – ve zpracovatelském průmyslu (3,1 p.b.), v odvětví obchod a opravy (1,9 p.b.) a ve službách pro podniky (1,4 p.b.).

Tabulka 3 : Tvorba hrubé přidané hodnoty

		2005	2006				2007		
			rok	1Q	2Q	3Q	4Q	1Q	2Q
HPH, běžné ceny	<i>mld. Kč</i>	2686,3	2904,8	672,6	738,4	738,2	755,6	739,0	813,0
HPH, běžné ceny	<i>mzr. %</i>	6,1	8,1	7,2	7,8	9,0	8,5	9,9	10,1
HPH, stálé ceny	<i>mzr. %</i>	6,7	6,9	7,1	7,0	6,7	6,6	6,5	6,0
Zemědělství, lesnictví, rybolov	<i>mzr. %</i>	5,7	-7,9	2,0	-7,7	-7,5	-18,4	-19,6	-13,0
Průmysl	<i>mzr. %</i>	10,5	12,2	17,6	12,1	9,2	9,8	3,1	5,0
z toho zpracovatelský průmysl	<i>mzr. %</i>	12,4	15,1	20,1	14,5	11,8	14,2	11,4	10,5
Stavebnictví	<i>mzr. %</i>	6,0	2,2	-7,6	4,2	1,2	7,8	17,0	0,5
Obchod, pohostinství, doprava	<i>mzr. %</i>	5,9	7,1	-0,3	7,4	13,1	7,5	16,0	11,3
Peněžnictví, komerční služby	<i>mzr. %</i>	9,1	4,4	5,8	4,2	1,7	5,8	9,1	10,9
Ostatní služby	<i>mzr. %</i>	-1,2	3,6	4,2	3,3	4,3	2,5	0,5	1,2

Pramen: ČSÚ, propočet MF

Vývoj hospodářského růstu je i nadále ovlivňován již provedenými a probíhajícími strukturálními změnami, jako je náběh nových výrobních a montážních kapacit, vstup dalších zahraničních investorů do ekonomiky, prohlubování mezioborové i vnitropodnikové kooperace. V 1. polovině roku 2007 se to projevilo ve zmírnění růstu HPH v průmyslu a ve zvýšení růstu HPH v sektoru služeb. V průmyslu nebyl v tomto období žádný výrazný nárůst nových kapacit, takže si zpracovatelský průmysl udržoval růst HPH kolem 10 % zvyšováním jejich využití. Navíc zde došlo k mimořádnému meziročnímu poklesu hrubé přidané hodnoty v odvětví výroby a rozvodu elektřiny, plynu a vody částečně i vlivem extrémně teplé zimy. V tržních službách se nejvíce dařilo odvětví obchodu a oprav, kde meziroční růst 2,6 % z 1. poloviny roku 2006 se zvýšil na 16,5 %. Skok ve vývoji HPH v tomto odvětví souvisel především se zvýšenou spotřebou domácností. HPH ve službách pro podniky měla podobný vývoj, i když ne tak razantní. V zemědělství se vývojové tendence nezměnily, HPH reálně v meziročním

porovnání klesla o 16 %. Ve stavebnictví, kde byly v 1. čtvrtletí nebývale příznivé klimatické podmínky, růst HPH zesílil na 6,8 %.

Podíl služeb na tvorbě HPH i nadále zůstává mírně pod hranicí 60 %. Další očekávaný vývoj v průmyslu (příprava nových výrobních kapacit v Nošovicích apod.) zatím nevytváří předpoklady pro strukturální přibližování ekonomiky k úrovním obvyklým ve vyspělých zemích EU, kde podíl služeb obvykle přesahuje 70 %.

Produktivita, náhrady zaměstnancům (podle údajů národních účtů)

V 1. pololetí 2007 byla vytvořená HPH dosažena z více než dvou třetin růstem produktivity práce na makroekonomické úrovni (ukazatel HPH na jednoho zaměstnaného).

Tabulka 4 : Produktivita a mzdy (podle národních účtů)

		2005	2006				2007		
			rok	1Q	2Q	3Q	4Q	1Q	2Q
Produktivita práce¹⁾	<i>mzr. %</i>	5,7	5,1	5,7	5,4	4,7	4,7	4,4	4,4
Zemědělství, lesnictví, rybolov	<i>mzr. %</i>	9,9	-5,6	4,7	-4,7	-5,7	-16,5	-20,0	-12,6
Průmysl	<i>mzr. %</i>	9,5	11,2	16,5	11,2	8,2	8,9	2,4	4,7
z toho zpracovatelský průmysl	<i>mzr. %</i>	11,0	13,5	18,5	13,0	10,2	12,7	10,2	9,8
Stavebnictví	<i>mzr. %</i>	6,0	3,1	-7,1	5,5	1,8	9,2	16,7	0,4
Obchod, pohostinství, doprava	<i>mzr. %</i>	5,2	5,0	-1,6	5,3	10,7	5,1	13,1	8,7
Peněžnictví, komerční služby	<i>mzr. %</i>	3,8	-1,6	0,5	-1,7	-4,3	-0,8	3,1	5,1
Ostatní služby	<i>mzr. %</i>	-1,7	1,8	3,1	1,7	2,0	0,7	-1,3	0,1
Nominální průměrná náhrada²⁾	<i>mzr. %</i>	4,7	5,7	5,3	6,1	5,2	6,1	7,7	7,1
Jednotkové náklady práce³⁾	<i>mzr. %</i>	-0,9	0,6	-0,4	0,7	0,5	1,3	3,1	2,6
Zemědělství, lesnictví, rybolov	<i>mzr. %</i>	-6,0	11,2	-2,1	11,8	10,8	26,9	38,0	24,8
Průmysl	<i>mzr. %</i>	-4,7	-4,7	-9,8	-3,7	-2,8	-2,3	5,5	2,1
z toho zpracovatelský průmysl	<i>mzr. %</i>	-5,9	-6,7	-11,4	-5,4	-4,4	-5,6	-1,8	-2,3
Stavebnictví	<i>mzr. %</i>	-1,1	3,7	13,1	1,5	4,9	-0,7	-7,9	4,9
Obchod, pohostinství, doprava	<i>mzr. %</i>	-1,2	-1,5	4,9	-1,5	-7,4	-0,6	-4,0	0,1
Peněžnictví, komerční služby	<i>mzr. %</i>	-0,6	8,9	6,5	8,6	12,2	8,3	2,7	0,4
Ostatní služby	<i>mzr. %</i>	7,7	3,7	2,9	4,1	3,5	4,4	7,6	6,1

Pramen: ČSÚ, propočet MF

¹⁾ Hrubá přidaná hodnota ve stálých cenách na jednoho zaměstnaného (fyzické osoby).

²⁾ Objem náhrad zaměstnancům v běžných cenách na jednoho zaměstnance (fyzické osoby).

³⁾ Podíl nominální průměrné náhrady a produktivity práce.

Růst produktivity práce za 1. pololetí 2007 činil 4,4 %. Nejrychleji rostla ve zpracovatelském průmyslu. Dobré výsledky byly dosaženy také v převážné části služeb. V propadu produktivity práce naopak pokračovalo zemědělství.

Průměrné nominální náhrady na 1 zaměstnance za ekonomiku celkem se za 1. pololetí 2007 zvýšily o 7,4 %. Pokračování předstihu růstu nominální náhrady před růstem reálné produktivity se odrazilo v meziročním zvýšení jednotkových nákladů práce o 2,8 %. Tento vývoj signalizuje mírné zesílení mzdově-nákladových tlaků.

V porovnání s implicitním deflátorem HPH, jehož růst v 1. pololetí dosáhl 3,5 %, by tento nárůst jednotkových nákladů práce neměl znamenat z hlediska ekonomiky riziko nákladové inflace. Z pohledu odvětvové struktury však již tento celkový názor neplatí. Změna tendencí se projevila v odvětví těžby nerostných surovin a výrobě a rozvodu elektřiny, plynu a vody, kde v 1. i ve 2. čtvrtletí došlo k růstu jednotkových nákladů práce. Netýkalo se to zpracovatelského průmyslu, obchodu, pohostinství a ubytování a dopravy, kde se mzdově nákladové tlaky neprojevíly. Ve stavebnictví za 1. pololetí jednotkové náklady práce sice klesly, rozdílný byl ale vývoj v 1. a ve 2. čtvrtletí. Identifikovatelné riziko mzdově-nákladových tlaků bylo v zemědělství, kde nárůst jednotkových nákladů práce za 1. pololetí činil 30,6 %.

2.3 Důchody

Důchodová struktura hrubého domácího produktu informuje o skladbě důchodů, které jsou generovány v procesu tvorby hrubé přidané hodnoty.

Tabulka 5 : Důchodová struktura hrubého domácího produktu

		2005	2006				2007		
			rok	1Q	2Q	3Q	4Q	1Q	2Q
HDP, běžné ceny	<i>mld. Kč</i>	2994,4	3220,3	742,6	816,5	820,1	841,1	817,7	899,7
Čisté daně	<i>podíl %</i>	9,5	8,9	8,8	8,9	9,8	8,2	8,8	9,2
Hrubý provozní přebytek a smíšený	<i>podíl %</i>	47,7	48,3	48,2	49,4	48,5	46,9	48,3	49,6
Náhrady zaměstnancům	<i>podíl %</i>	42,9	42,8	43,0	41,7	41,7	44,9	42,9	41,2
zemědělství, lesnictví, rybolov	<i>podíl %</i>	1,2	1,1	1,0	1,1	1,2	1,2	1,0	1,1
průmysl	<i>podíl %</i>	13,4	13,3	13,4	13,2	12,9	13,9	13,2	12,8
stavebnictví	<i>podíl %</i>	2,6	2,6	2,4	2,6	2,7	2,8	2,4	2,5
obchod, pohostinství, doprava	<i>podíl %</i>	9,5	9,3	9,4	9,0	9,1	9,6	9,6	9,2
peněžnictví, komerční služby	<i>podíl %</i>	5,5	5,8	6,0	5,6	5,6	6,2	6,2	5,7
ostatní služby	<i>podíl %</i>	10,6	10,6	10,7	10,3	10,2	11,2	10,5	10,0

Pramen: ČSÚ, propoččet MF

Hlavní podíl nominálního HDP je z pohledu jeho důchodové struktury představován hrubým provozním přebytkem a smíšeným důchodem. Podíl hrubého provozního přebytku a smíšeného důchodu na HDP dlouhodobě přesahuje 47 %. V 1. čtvrtletí byl tento podíl 48,3 % a ve 2. čtvrtletí 49,6 %.

Druhá část vytvořené HPH, která je následně rozdělena, jsou náhrady zaměstnancům. Jejich podíl na HDP se naopak dlouhodobě pohybuje pod 44 %. V 1. a 2. čtvrtletí byl 42,9 %, resp. 41,2 % s tendencí k poklesu.

Rozdíl mezi nominálním HDP a součtem hrubého provozního důchodu a smíšeného důchodu a náhrad zaměstnancům je dán čistými daněmi. Jejich podíl na HDP se dlouhodobě pohybuje kolem 9 %.

Z bližšího pohledu na strukturu náhrad zaměstnancům je patrné, že mezi odvětví, která představují nejvyšší podíl náhrad zaměstnancům na HDP, patří sektor průmyslu, sektor ostatních služeb a sektor obchodu, pohostinství a dopravy. Podíl sektoru průmyslu byl v 2. čtvrtletí 12,8 %, což je ve srovnání s 1. čtvrtletí pokles o 0,4 p.b. Z ročních klouzavých průměrů vyplývá, že jeho podíl v průběhu posledních 4 čtvrtletí mírně klesá. Tento vysoký podíl byl způsoben jednoznačně odvětvím zpracovatelského průmyslu, jehož podíl náhrad zaměstnancům na HDP činil ve 2. čtvrtletí 11,5 %.

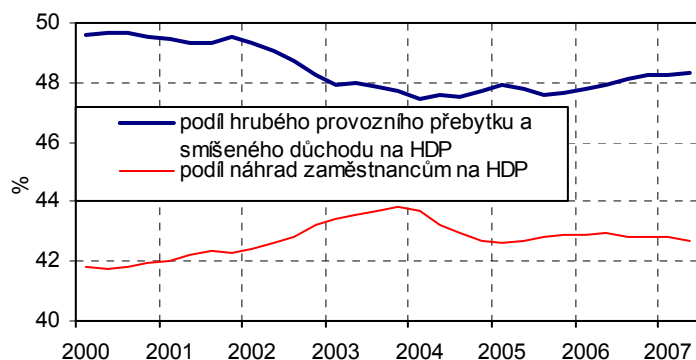
Podíl náhrad zaměstnancům na HDP, který generuje sektor obchodu, pohostinství a dopravy, dosáhl ve 2. čtvrtletí 9,2 %, přičemž nejvyššího podílu dosáhlo odvětví obchodu a oprav 5,1 %.

Tento vývoj bezesporu souvisí s rychlým ekonomickým růstem, který je tažen domácí poptávkou. Tento fakt je podpořen i vysokými tempy růstu náhrad zaměstnancům v těchto odvětvích. V 2. čtvrtletí činil meziroční nárůst náhrad zaměstnancům ve zpracovatelském průmyslu 7,8 % a v odvětví obchodu a oprav dokonce 15,7 %.

Podíl náhrad zaměstnancům sektoru ostatních služeb na HDP dosáhl ve 2. čtvrtletí 10,0 %. V rámci tohoto sektoru zaujímá nejvyšší podíl oblast veřejné správy, obrany a sociálního zabezpečení.

Zajímavou informací pro posouzení inflačních tlaků poskytuje zhodnocení vývoje podílů hrubého provozního přebytku a smíšeného důchodu a náhrad zaměstnancům na HDP. Tyto podíly na klouzavých úhrnech jsou zachyceny v níže uvedeném grafu.

Graf 2 : Podíly sumárních složek důchodů na HDP – klouzavé úhrny

Pramen: ČSÚ, propočet MF

Je zřejmé, že od konce roku 2003 klesá podíl náhrad zaměstnancům na HDP, zatímco podíl hrubého provozního přebytku a smíšeného důchodu na HDP roste. Tuto skutečnost lze interpretovat tak, že roste příspěvek na úhradu fixních nákladů a tvorbu zisku v soukromém sektoru. Fakt, že firmy jsou ziskovější, může tlumit jejich snahy podstatně zvyšovat ceny i přes rostoucí domácí poptávku. Dalším faktorem, který může bránit významnějšímu růstu cen, je ostrá konkurence v řadě odvětví.

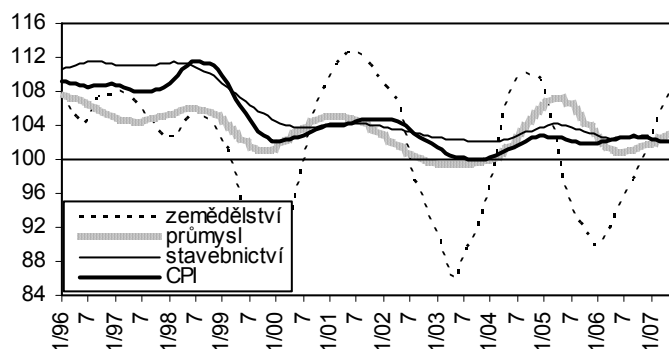
3. Cenový vývoj

Růst spotřebitelských cen se v 1. pololetí 2007 v porovnání s 1. pololetím 2006 zpomalil. Současně došlo k významné změně ve struktuře příspěvků k celkovému růstu cen. Zhruba o 2/5 se v průměru oproti 1. pololetí 2006 snížil celkový příspěvek administrativních vlivů. Ty se v roce 2007 ve formě spotřební daně promítají převážně do růstu cen alkoholu a cigaret. Výrazně zpomalil růst cen spojených s bydlením. Naopak se zrychlil růst cen potravin. Dalším důležitým faktorem byl vývoj cen ropy na světových trzích. Její průměrné měsíční ceny v dolarech byly až do května 2007 nižší než v roce 2006, navíc posilování kurzu koruny proti USD dále korigovalo její růst v národní měně.

V 1. pololetí 2007 se růst produkčních cen kromě cen podnikatelských služeb zrychlil. Největší tempa byla dosažena u zemědělských výrobců, kde se projevil dramatický vzestup cen rostlinné výroby. Průmyslové ceny v porovnání s předchozím rokem také značně akcelerovaly a opět převýšily rychlost růstu spotřebitelských cen. Naopak dynamika cen stavební výroby se i přes výrazný boom výstavby rezidenčního bydlení zvýšila jen mírně.

Graf 3 : Spotřebitelské ceny a ceny výrobců

(průměr hladiny cen za posledních 12 měsíců k průměru předchozích 12 měsíců)

Pramen: ČSÚ

3.1 Spotřebitelské ceny

Zpomalení dynamiky meziročního růstu spotřebitelských cen je patrné již od srpna 2006. Meziroční růst cen se v červnu 2007 (proti červnu 2006) zpomalil o 0,3 p.b. na 2,5 %. Příčinou změny dynamiky růstu cen v tomto období byl především výrazný pokles příspěvku administrativních⁹ vlivů (jejich příspěvek se v červnu 2007 o 1,0 p.b. na 1,2 p.b.). Zvýšení příspěvku tržního růstu cen byl však nižší než pokles administrativních vlivů. Pokles příspěvku administrativních vlivů a změna jeho struktury se výrazně projevila ve zpomalení růstu nákladů spojených s bydlením (ze 7,4 % v červnu 2006 na 2,8 % v červnu 2007). Naproti tomu se výrazně zrychlil vlivem zvýšení spotřebních daní růst cen alkoholických nápojů a tabákových výrobků (z 1,1 % v červnu 2006 na 9,7 % v červnu 2007). K akceleraci tržního pohybu cen došlo především u potravin a nealkoholických nápojů (z 0,9 % v červnu 2006 na 2,6 % v červnu 2007), kde se růst odvíjí se zpožděním v závislosti na změnách tempa růstu cen zemědělských výrobců. Navíc po letech nepřetržitých poklesů došlo k meziroční stagnaci u cen odívání a obuvi (od června 1999) a cen bytového vybavení a zařízení domácností (od června 2002).

Ceny ropy na světových trzích nedosahovaly až do května 2007 průměrných měsíčních hodnot z roku 2006. V dolarovém vyjádření poklesla v 1. pololetí 2007 průměrná cena ropy Brent (63,40 USD/barel) oproti stejnému období roku 2006 o 3,8 %. Navíc meziroční zhodnocení kurzu koruny vůči USD v průběhu 1. pololetí 2007 způsobilo, že průměrná korunová cena ropy poklesla o 12,4 %, avšak průměrné ceny nejprodávanějšího benzínu Natural 95 a motorové nafty byly nižší jen o 3,2 % resp. 4,6 %, když daňové zatížení, které má největší podíl ve struktuře ceny pohonných hmot, se v roce 2007 nezměnilo.

V souhrnu tak již faktory působící k udržení nízké inflace nepůsobí s takovou intenzitou jako ve 2. pololetí roku 2006.

V meziročním srovnání (červen 2007 proti červnu 2006) se významně změnila struktura příspěvků k celkovému meziročnímu růstu. Převážná část (80 %) příspěvku k cenovému růstu se soustředila ve třech oddílech spotřebního koše. Vlivem zvyšování spotřební daně se zrychlil růst cen v oddíle alkoholické nápoje a tabák (příspěvek

k cenovému růstu 0,8 p.b. oproti 0,1 p.b. v červnu 2006), když ceny tabákových výrobků se zvýšily o 16,9 %. Přestože oproti 1. pololetí 2006 došlo k podstatnému zpomalení růstu cen a tím i snížení příspěvku k cenovému růstu v celém oddíle bydlení (příspěvek k cenovému růstu 0,7 p.b. oproti 2,0 p.b. v červnu 2006), vzrostly v tomto oddíle ceny elektřiny o 7,9 %, tuhých paliv o 18,8 %, vodné se zvýšilo o 6,7 % a stočné o 5,5 %. Čisté nájemné v bytech s regulovaným nájemným vzrostlo o 12,0 % a v bytech s tržním nájemným o 1,1 %. Opačným směrem zde působil hlavně pokles cen zemního plynu o 8,2 %. Třetí největší příspěvek k růstu cen (0,5 p.b. oproti 0,1 p.b. v červnu 2006) byl zjištěn v oddíle potravin a nealkoholické nápoje. Ceny pekárenských výrobků a obilovin byly vyšší o 8,4 % a ovoce o 7,2 %. Levnější než loni byly i některé druhy potravin, jako např. vepřové maso, oleje a tuky, káva, čaj, kakao. O zbytek příspěvku (0,5 p.b.) se podělilo ostatních 9 oddílů spotřebního koše.

Tabulka 6 : Index spotřebitelských cen

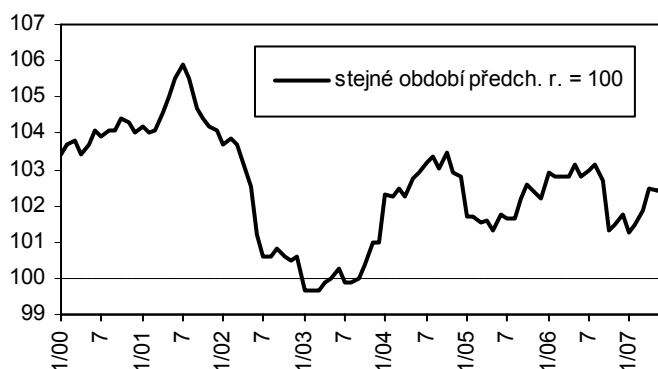
Oddíl č.	váža v koši %	2006		2007		
		červen sopr=100	příspěvek k růstu	červen sopr=100	příspěvek k růstu	
		%	p.b.	%	p.b.	
Ú h r n	1000,0	102,8	2,8	102,5	2,5	
1	Potraviny a nealkoholické nápoje	162,6	100,9	0,2	102,6	0,5
2	Alkoholické nápoje, tabák a narkotika	81,7	101,1	0,1	109,7	0,8
3	Odívání a obuv	52,4	93,5	-0,3	100,0	0,0
4	Bydlení, voda, energie, paliva	248,3	107,4	2,0	102,8	0,7
5	Bytové vybavení, zařízení domácností; opravy	58,1	98,5	-0,1	100,0	0,0
6	Zdraví	17,9	103,7	0,1	104,8	0,1
7	Doprava	114,1	103,2	0,3	100,1	0,0
8	Pošty a telekomunikace	38,7	101,4	0,1	100,2	0,0
9	Rekreace a kultura	98,7	101,4	0,1	100,8	0,1
10	Vzdělávání	6,2	103,9	0,0	102,7	0,0
11	Stravování a ubytování	58,4	102,7	0,2	102,7	0,2
12	Ostatní zboží a služby	63,0	101,8	0,1	102,2	0,1

Pramen: ČSÚ

Meziročně vzrostly ceny zboží úhrnem o 2,1 % a ceny služeb o 3,0 %, což je u zboží o 0,4 p.b. a u služeb o 0,2 p.b. méně než v červnu 2006.

⁹ Změny maximálních cen, věcně usměrňovaných cen a ostatní necenová opatření (změna daní).

Graf 4 : Spotřebitelské ceny

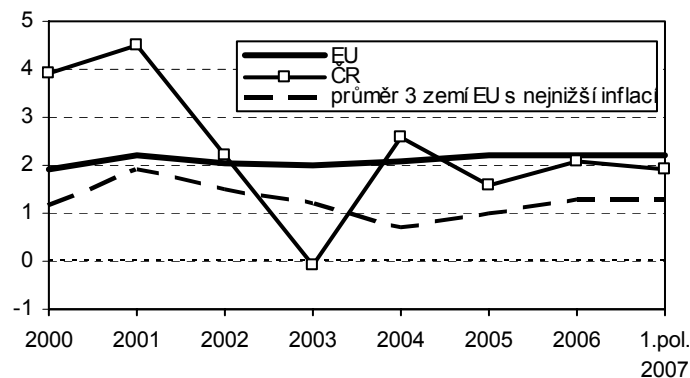

Pramen: ČSÚ

Klouzavá roční míra inflace se od počátku roku 2007 dále snižovala (z 2,5 % v lednu na 2,1 % v červnu). V porovnání s červnem 2006 to bylo o 0,5 p.b. méně.

Průměrná míra inflace na bázi HICP se v ČR v 1. pololetí 2007 v porovnání se stejným obdobím roku 2006 zpomalila o 0,3 p.b. a stagnovala převážně na hodnotě 1,9 % (s výjimkou ledna 2007, kdy činila 2,0 %). Souhrn za země EU se až do května 2007 neměnil a činil 2,2 %. Červnových 2,1 % je o 0,2 p.b. méně než tomu bylo v červnu 2006.

Graf 5 : Spotřebitelské ceny – HICP v %
(průměrná míra inflace)

Pramen: ČSÚ, EUROSTAT, propočty MF

3.2 Ceny výrobců

V 1. pololetí roku 2007 ceny průmyslových výrobců akcelerovaly. Meziroční tempo růstu dosáhlo v 1. čtvrtletí hodnoty 3,2 % a ve 2. čtvrtletí 4,2 %. Během prvních šesti měsíců dosáhl meziroční růst průměrné hodnoty 3,7 %.

Nejvýznamnějším faktorem, který působil na změnu celkové hladiny průmyslových cen, se stal vývoj v oblasti výroby a rozvodu elektrické energie, plynu

a vody. Pravidelné lednové zdražení energií o 7,5 % způsobilo průměrný meziroční nárůst v 1. pololetí roku 2007 o 7,3 % (oproti 7,9 % v 1. pololetí 2006).

K inflaci v průmyslu přispěly i ceny nerostných surovin, které se v 1. pololetí 2007 zvýšily o 5,3 % (oproti 0,6 % v 1. pololetí 2006). Na rozdíl od předcházejícího roku letos vzrostly více ceny uhlí, lignitu, rašeliny a ropy (o 6,7 % oproti 0,2 %). Ceny ostatních nerostných surovin byly meziročně vyšší jen o 1,8 % (oproti 2,0 %).

I ve zpracovatelském průmyslu se ceny zvyšovaly, průměrně o 3,1 % (oproti růstu o 0,3 % v 1. pololetí roku 2006). Zde byla cenová hladina nejvíce ovlivněna vzestupem cen základních kovů, hutních a kovodělných výrobků (o 8,1 %). Dále k růstu zpracovatelských cen významně přispívaly potravinářské výrobky, nápoje a tabák (růst o 2,3 %), chemické výrobky (o 4,6 %), stroje a zařízení (2,6 %), elektrické a optické přístroje (2,0 %) i dřevěné výrobky (6,8 %). Naopak pokles byl zaznamenán u cen koksů a rafinérských výrobků (o 2,2 %) a cen dopravních prostředků (o 0,8 %).

Ceny stavebních prací v 1. pololetí roku 2007 v průměru meziročně vzrostly o 3,6 %, což je o 1,2 p.b. více než v minulém roce. Stavební boom se tak do cen stavebních prací prosadil jen mírně. Meziroční údaje v jednotlivých měsících vykázaly téměř stabilní dynamiku.

Ceny tržních služeb v produkční sféře v 1. pololetí roku 2007 meziročně vzrostly průměrně jen o 1,7 % (což je o 2,0 p.b. méně než v 1. polovině roku 2006). Nejvyšší hodnoty bylo dosaženo u cen vodného a stočného (zvýšení o 5,6 %). Dále mírně zdražily podnikatelské služby (o 2,6 %), doprava a skladování (o 2,3 %) a peněžnictví (o 0,4 %). Ceny pošt a telekomunikací se téměř nezměnily (0,1 %) a pojišťovací služby byly v průměru dokonce zlevněny (o 2,1 %).

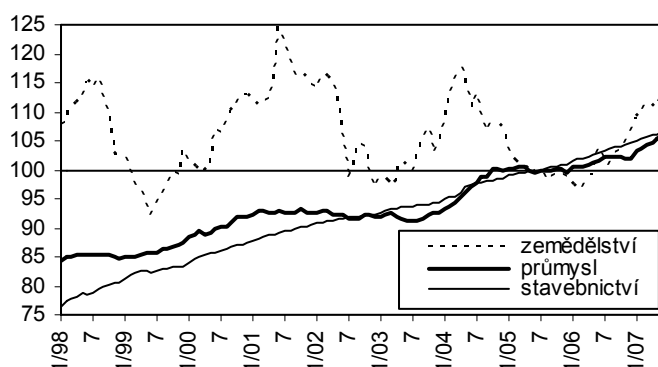
Dynamika růstu cen v zemědělství se svou volatilitou markantně odlišuje od ostatních cenových okruhů v produkční sféře. Stejně tomu bylo i v 1. pololetí roku 2007. Ceny zemědělských výrobců průměrně meziročně v 1. polovině roku 2007 vzrostly o 11,9 % (oproti o 1,5 % v 1. pololetí roku 2006). Nejvyšší průměrné ceny byly zaznamenány v březnu. Poté došlo k pozvolnému zpomalení.

Dramatický nárůst cen rostlinných výrobků v 1. pololetí roku 2007 (o 28,8 % oproti 12,2 % v 1. pololetí předcházejícího roku) byl zapříčiněn prudkým zvýšením cen brambor, obilovin a olejnin, které se staly významným artiklem při výrobě biopaliv.

Naopak u ceny živočišných výrobků byl pozorován pokles (o 3,1 %, stejně jako ve stejném období roku 2006).

Graf 6 : Ceny výrobců

(bazické indexy, průměr roku 2005=100)

Pramen: ČSÚ, propočty MF

Ze střednědobého pohledu (v letech 2004 až 1. polovina 2007) rostly nejrychleji ceny průmyslových výrobců, následované okruhem cen stavebních prací.

4. Trh práce

Pokračující výrazný ekonomický růst v 1. pololetí 2007 umožňoval tvorbu nových výrobních a pracovních příležitostí a další růst zaměstnanosti v produkční sféře. Citelný pokles nezaměstnanosti však patrně byl nejen důsledkem širší nabídky uplatnění pro uchazeče o zaměstnání, ale i odchodu do neaktivity, zejména do důchodu, u části starších osob, které nenalezly vhodné uplatnění.

Tabulka 7 : Základní ukazatele trhu práce

		2005	2006				2007			
			rok	1Q	2Q	3Q	4Q	1Q	2Q	
Zaměstnanost	celkem VŠPS ¹	mzr. %	1,2	1,3	1,7	1,6	0,9	1,2	1,7	1,8
	zaměstnanci VŠPS	mzr. %	2,2	1,2	2,2	1,6	0,3	0,7	1,3	1,8
	evidenční ²	mzr. %	0,8	1,5	1,2	1,3	1,5	1,9	1,6	1,0
Nezaměstnanost	VŠPS ³	mzr. %	-3,7	-9,5	-3,5	-8,8	-9,8	-16,2	-24,8	-25,1
	MPSV ⁴	mzr. %	-4,3	-7,7	-5,2	-5,9	-8,8	-11,1	-13,5	-17,2
Ekonomicky neaktivní VŠPS		mzr. %	0,0	0,9	-0,1	0,6	1,5	1,7	2,3	2,1
Průměrná mzda evidenční ²		mzr. %	5,3	6,4	7,0	6,6	5,9	6,1	7,9	7,4

Pramen: ČSÚ, MPSV

¹⁾ Zaměstnaný VŠPS pracoval v referenčním týdnu alespoň 1 hodinu

²⁾ Zaměstnanci (fyzické osoby) v evidenčním počtu podniku nad 19 zaměstnanců a nepodnikatelské sféry celkem

³⁾ Nezaměstnaný VŠPS nepracoval, práci aktivně hledal a byl schopen nastoupit do 14 dnů

⁴⁾ Nezaměstnaný MPSV vyhověl podmínkám pro registraci na úřadu práce

Meziročně se zvýšila míra zaměstnanosti v nejdůležitější věkové kategorii 15 až 64 let. Vzhledem k poklesu nezaměstnanosti a demografickým změnám skladby populace však došlo k mírnému snížení míry ekonomické aktivity. Přírůstek počtu osob ekonomicky neaktivních v zásadě odpovídal demografickému vývoji a rozšiřování zájmu o vzdělávání. Nadále také rostl počet zahraničních zaměstnanců. Růst průměrné mzdy byl v zásadě adekvátní růstu produktivity práce a zatím nezakládal větší inflační tlaky a nesnižoval konkurenceschopnost.

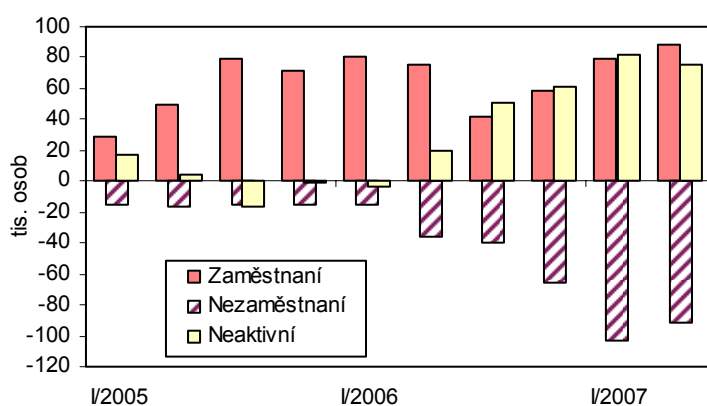
4.1 Ekonomická aktivita

Přírůstek počtu zaměstnaných podle výběrových šetření pracovních sil (VŠPS) byl nižší než úbytek nezaměstnaných (zaměstnaní +84 tis. osob, nezaměstnaní -98 tis. osob) a objem pracovní síly tak klesl meziročně o 0,3 %.

Míra zaměstnanosti (podíl zaměstnaných na příslušné věkové populaci) vzrostla jak v kategorii 15-64, tak v úhrnu nad 15 let (o 0,7 p.b., resp. 0,5 p.b. na 65,8 % resp. 55,4 %).

Míra ekonomické aktivity (podíl zaměstnaných a nezaměstnaných na populaci v daném věku) se snížila o 0,6 p.b. jak v kategorii 15-64 let tak u obyvatelstva nad 15 let (na hodnoty 69,8 % resp. 58,7 %).

Graf 7 : Ekonomická aktivita
(meziroční přírůstky)

Pramen: ČSÚ

Mimo ekonomickou aktivitu bylo v 1. pololetí 2007 v průměru 3642 tisíc osob nad 15 let. Nárůst počtu ekonomicky neaktivních meziročně zrychlil na 2,2 %. Část tohoto růstu, danou zvyšováním počtu studujících na vyšších stupních škol, lze hodnotit pozitivně, neboť se jedná o přípravu na povolání. Došlo však rovněž k přírůstku počtu nepracujících důchodců (v pojetí VŠPS v průměru za pololetí o 65 tisíc na 2163 tis.

osob), který patrně plyne z demografického vývoje a ze strukturálních regionálních problémů zaměstnanosti. Nepokračoval trend z roku 2006, kdy zřejmě větší počet důchodců nacházel přinejmenším krátkodobé pracovní uplatnění, neboť přibývají jak řádní důchodci, tak osoby v předčasném starobním důchodu (podle VŠPS i statistik MPSV). Skladba ekonomicky neaktivních se však u nejdůležitějších kategorií meziročně v zásadě nezměnila.

4.2 Zaměstnanost

V hlavním či jediném zaměstnání pracovalo v 1. pololetí 2007 podle výsledků VŠPS v průměru 4889 tisíc osob, meziroční přírůstek činil 1,7 %. Na tomto vývoji se podílelo zejména příznivé prostředí ekonomického růstu, umožňující nejen nárůst zaměstnaneckých míst, ale přírůstek počtu podnikatelů. Pokles počtu členů výrobních družstev průběžně pokračoval.

Celkový počet zaměstnanců a členů produkčních družstev (4098 tisíc osob) vzrostl o 1,6 %, v podnikatelském segmentu bylo při růstu o 2,7 % aktivních 791 tisíc osob. Procentní zastoupení zaměstnaneckého segmentu v celkové zaměstnanosti je v zásadě stabilizováno na 84 %.

Česká republika má nejvyšší podíl zaměstnanosti v sekundárním sektoru ze všech zemí EU-27 a v 1. pololetí 2007 došlo k jeho dalšímu mírnému nárůstu. Nejvyšší absolutní meziroční přírůstky počtu zaměstnaných byly zjištěny ve zpracovatelském průmyslu (celkem o 35 tisíc osob), ve stavebnictví po poklesu v roce 2006 došlo opět k nárůstu počtu pracovníků (o 3 tisíce). Růst v terciární sféře byl nejvyšší v agregaci nemovitosti, pronájem a podnikatelské činnosti (o 26 tisíc) a zdravotnictví (o 17 tisíc), nicméně podíl této sféry na celkové zaměstnanosti se nezvýšil. Pokles počtu pracovníků (i jejich podílu na celkové zaměstnanosti) v primárních odvětvích pokračoval.

Ke 30. 6. 2007 v ČR legálně pracovalo 275 tisíc cizích státních příslušníků (meziročně o 19,7 % více). Rostoucím zaměstnáváním cizinců mnohé subjekty řeší nedostatek či nezájem tuzemských pracovníků o nabízená místa.

Cizinci většinou (76,1 %) pracovali v zaměstnaneckém poměru, z nich 63,2 % představovali občané zemí EHP, pro něž je možnost zaměstnání v ČR výrazně jednodušší. Mezi zaměstnanci-cizinci tradičně výrazně převažovali Slováci v počtu 97 tisíc, u nichž je vedle srovnatelného vzdělání i minimální jazyková bariéra, což

umožňuje jejich bezproblémové uplatnění téměř ve všech profesích. Ukrajinců zde bylo legálně zaměstnáno 53 tisíc, Poláků 21 tisíc.

Počet cizinců podnikajících v ČR na živnostenský list se ke konci pololetí meziročně mírně zvýšil (o 1,6 %) na 66 tisíc, nejčetnější byli Vietnamci (22 tisíce) a Ukrajinci (21 tisíc).

4.3 Nezaměstnanost

Pokles nezaměstnanosti lze přičítat zejména ekonomickému růstu, dále také úpravám legislativy trhu práce i intenzivní činnosti úřadů práce při realizaci programů aktivní politiky zaměstnanosti, včetně individuální pomoci jednotlivým klientům při hledání uplatnění. Ke zpomalení přírůstku nově evidovaných přispívá i demograficky dané snižování počtu absolventů škol a rozšíření přitažlivosti jejich zaměstnávání zejména příspěvky zaměstnavatelům na vyplácené mzdy. Část úbytku nezaměstnaných jde patrně na vrub odchodu do předčasného či řádného starobního důchodu.

Graf 8 : Míra nezaměstnanosti,
(%, průměr čtvrtletí)

Pramen: ČSÚ, MPSV

Průměrný počet nezaměstnaných v 1. pololetí 2007 klesl podle dat zjišťovaných na základě VŠPS na 293 tisíce, u registrovaných na úřadech práce na 424 tisíce (meziroční úbytek o 98, resp. 76 tisíc osob). Údaje o míře nezaměstnanosti, uváděné podle různých metodik výpočtu, se sice lišily v úrovni, avšak vypovídaly o poklesu míry nezaměstnanosti v zásadě obdobně (viz graf; rozdílný vývoj v 1. čtvrtletí u VŠPS neodpovídající sezónnímu mohl být způsoben m.j. i neekonomickými faktory - vlivem statistického výběrového způsobu šetření). Pro mezinárodní srovnávání je obvykle

používán údaj o míře nezaměstnanosti podle VŠPS, kde došlo k meziročnímu poklesu v průměru o 1,9 p.b. na 5,7 %.

Podle dosaženého vzdělání trvale převažují nezaměstnaní se základním vzděláním spolu s absolventy středního vzdělání bez maturity (více než 70 %).

Meziročně došlo podle sledování VŠPS i MPSV k dalšímu poklesu počtu dlouhodobě nezaměstnaných, tj. osob nepracujících déle než 1 rok. Průměrný počet dlouhodobě nezaměstnaných podle obou statistik byl ke konci pololetí mírně nad hranicí 150 tisíc (pokles o 56 tisíc, resp. o 38 tisíc) a jejich podíl na nezaměstnaných celkem představoval ve VŠPS 55 %, u koncové hodnoty 2. čtvrtletí podle MPSV 43 %.

V 1. pololetí 2007 připadalo na jedno volné místo 3,9 registrovaných uchazečů, tj. o 3,3 méně než ve srovnatelném období roku 2006. Jednalo se o souběh poklesu počtu nezaměstnaných a přírůstku počtu registrovaných disponibilních míst.

Příspěvek v nezaměstnanosti pobíralo v 1. pololetí 2007 v průměru 29,8 % z celkového počtu registrovaných uchazečů, což představuje meziročně zvýšení o 0,9 p.b. Průměrná výše příspěvku se přiblížila k 5000 Kč.

Regionální vývoj nezaměstnanosti byl výrazně rozdílný v závislosti na možnostech tvorby nových pracovních příležitostí a jejich využitelnosti uchazeči z hlediska kvalifikačního a profesního, případně i dopravní dostupnosti. Prostředky na aktivní politiku zaměstnanosti byly přednostně směřovány do regionů s vyšší mírou nezaměstnanosti. Nejvyšší registrovaná míra nezaměstnanosti je trvale v okrese Most. Ke 30. 6. 2007 tam dosahovala 17,4 % (pokles proti předchozímu roku činil 3,1 p.b.).

4.4 Průměrné mzdy

Zrychlení nominálního růstu průměrné mzdy v 1. pololetí 2007 (při celkovém růstu počtu zaměstnanců) reflektovalo zejména hospodářské výsledky podniků v podmínkách trvajících výrazného ekonomického růstu. Zvýšení mezd zatím nebylo v rozporu s růstem produktivity práce, nezakládalo ve větší míře inflační tlaky, ani neznamenalo významnou hrozbu pro konkurenceschopnost.

Tabulka 8 : Průměrná mzda

		2005	2006				2007		
			rok	1Q	2Q	3Q	4Q	1Q	2Q
Průměrná mzda celkem	<i>mzr. %</i>	5,3	6,4	7,0	6,6	5,9	6,1	7,9	7,4
nominálně podnikatelská sféra	<i>mzr. %</i>	5,1	6,7	7,3	6,7	6,1	6,6	8,3	7,8
nepodnikatelská sféra	<i>mzr. %</i>	5,7	5,4	5,9	5,9	5,4	4,4	6,3	5,9
Minimální mzda	<i>mzr. %</i>	7,2	8,0	5,4	5,4	10,7	10,7	5,7	5,7
Průměrná mzda celkem	<i>mzr. %</i>	3,3	3,8	4,1	3,6	2,9	4,5	6,3	4,9
reálně (CPI) podnikatelská sféra	<i>mzr. %</i>	3,1	4,1	4,4	3,7	3,1	5,0	6,7	5,3
nepodnikatelská sféra	<i>mzr. %</i>	3,7	2,8	3,0	2,9	2,4	2,9	4,7	3,4
Minimální mzda	<i>mzr. %</i>	5,3	5,4	2,5	2,4	7,6	9,1	4,1	3,2

Pramen: ČSÚ

Zaměstnanci (fyzické osoby) v evidenčním počtu podniku nad 19 zaměstnanců a nepodnikatelské sféry celkem

Hrubá mzda v průměru za 1. pololetí 2007 dosáhla 20 938 Kč, v podnikatelské sféře 21 174 Kč a v nepodnikatelské sféře 20 106 Kč.

Směrem ke zvyšování růstu mezd ještě výrazněji než v předchozím roce působila podnikatelská sféra, kde růst průměrné hrubé mzdy reflektuje zejména aktuální hospodářskou situaci podniků. Růst v nepodnikatelské sféře, odrážející úsporná opatření ve státem řízené sféře, byl spíše opatrný a rozdíl mzdové úrovně mezi těmito sférami se zvýraznil.

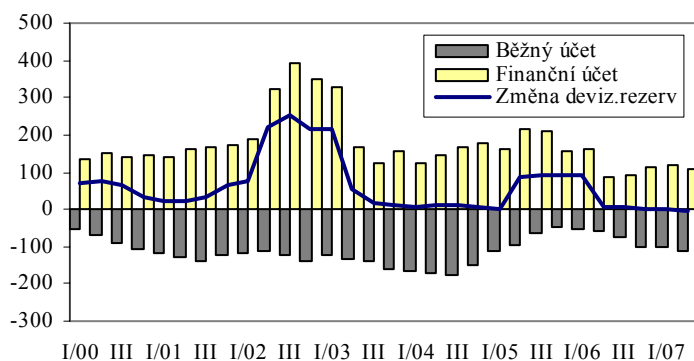
Meziodvětvová diferenciaci opět vzrostla, neboť významnější nárůst zaznamenala zejména odvětví s vyššími mzdami, nicméně reprezentanti nejvyšších a nejnižších jsou dlouhodobě stejní. Výrazně nejvyšší mzdy dosahují pracovníci v sekci OKEČ Finanční zprostředkování, kde je průměrná mzda více než dvojnásobkem republikového průměru, nejnižší mzdy jsou vykázány v sekci Ubytování a stravování a Zemědělství, myslivost a lesnictví. Z podrobnějšího hlediska odvětví to (při úpravě na přepočtené počty) bylo nejvíce ve finančním zprostředkování, kde se průměr blíží k 50 tis. Kč a růst přesáhl 8 %, nejméně ve výrobě textilií a textilních výrobků, kde mzda při růstu blízkém průměrnému stoupla pouze na 14,5 tis. Kč. Tyto rozdíly vyplývají jak ze vzdělanostní a kvalifikační skladby zaměstnanosti, tak i genderových rozdílů.

Mzdová úroveň je rozdílná i z hlediska typu hospodaření – nejvyšší mzdy dlouhodobě vyplácejí podniky v mezinárodním a zahraničním vlastnictví, nejnižší v družstevním. Z hlediska velikosti podniku jsou mzdy rovněž setrvale výrazně odlišeny – obecně platí, že čím větší podnik, tím vyšší mzdy.

5. Platební bilance

Běžný účet platební bilance za 1. pololetí 2007 skončil schodkem ve výši 28,3 mld. Kč. Aktivum finančního účtu 15,4 mld. Kč bylo dáno přílivem přímých zahraničních investic a finančních derivátů, u portfoliových a ostatních investic došlo k odlivu finančních zdrojů. Kapitálový účet skončil přebytkem 2,9 mld. Kč. Devizové rezervy ČNB po vyloučení vlivu kurzových rozdílů klesly o 7,7 mld. Kč.

Graf 9 : Platební bilance
(roční klouzavé úhrny, mld. Kč)

Pramen: ČNB, propočty MF

5.1 Běžný účet

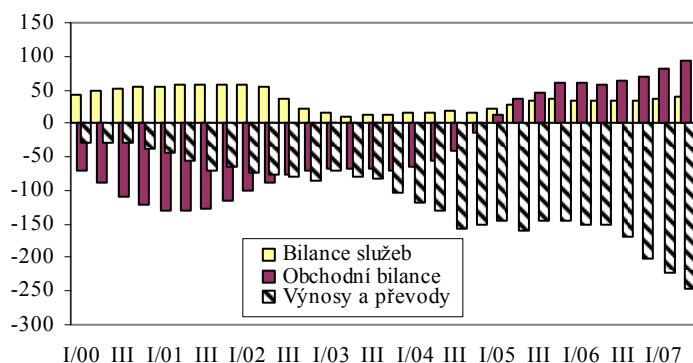
Pasivum běžného účtu 28,3 mld. Kč znamenalo meziroční zhoršení o 13,4 mld. Kč. Bylo způsobeno zhoršením bilance výnosů a běžných převodů, obchodní bilance a bilance služeb dosáhly meziročně lepšího výsledku. Na vnější nerovnováze, vyjádřené podílem deficitu běžného účtu na HDP, se tento vývoj projevil zhoršením z -3,1 % na konci roku 2006 na -3,4 % ve 2. čtvrtletí 2007 v ročním vyjádření. Poměr výkonové bilance (obchod se zbožím a službami) k HDP se zlepšil z 3,2 % na 4,0 % především příznivým vývojem obchodní bilance.

Saldo obchodní bilance skončilo přebytkem ve výši 71,8 mld. Kč¹⁰, což znamenalo meziroční zlepšení o 26,5 mld. Kč. Obrat obchodní výměny dosahoval stále vysoké dynamiky a i při nevelkém předstihu tempa růstu vývozu před dovozem se přebytek obchodní bilance zvyšoval.

¹⁰ v cenách FOB v metodice platební bilance

Graf 10 : Běžný účet platební bilance

(roční klouzavé úhrny, mld. Kč)

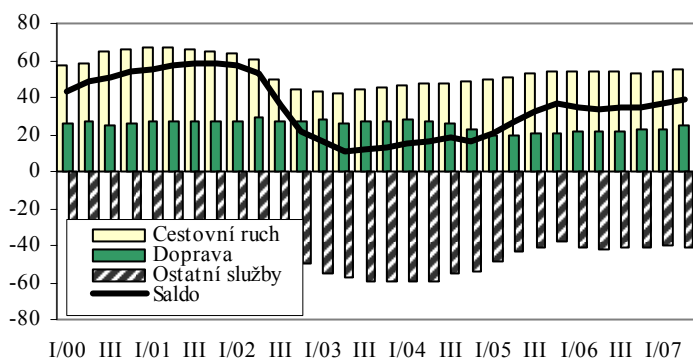

Pramen: ČNB, propočty MF

Přebytek bilance služeb 23,1 mld. Kč byl meziročně o 4,7 mld. Kč vyšší, což souviselo s rychlejším nárůstem příjmů (o 8,2 mld. Kč) než výdajů (o 3,5 mld. Kč), především v položkách dopravních služeb a cestovního ruchu. Saldo ostatních služeb je dlouhodobě deficitní, za 1. pololetí 2007 se objem jejich vývozu i dovozu snížil zhruba stejnou měrou.

Graf 11 : Bilance služeb

(roční klouzavé úhrny, mld. Kč)

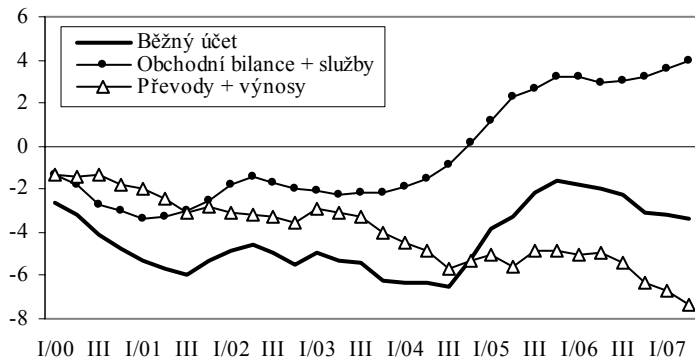
Pramen: ČNB, propočty MF

Bilance výnosů skončila schodkem 112,4 mld. Kč (meziročně vyšší o 36,6 mld. Kč), když náklady rostly rychleji než výnosy, a to jak u náhrad zaměstnancům, tak i investičních výnosů. Saldo investičních výnosů dosáhlo schodku 89,1 mld. Kč (zhoršení o 28,4 mld. Kč), který souvisel s čistým odlivem výnosů z přímých zahraničních investic ve výši 110,3 mld. Kč (o 38,9 mld. Kč více). Toky výnosů z portfoliových i ostatních investic byly v saldu kladné. Rostly výdaje spojené se zaměstnáváním zahraničních pracovníků v ČR, v saldu náhrady zaměstnancům vykázaly schodek 23,3 mld. Kč (o 8,2 mld. Kč více).

Bilance běžných převodů dosáhla schodku 10,8 mld. Kč a zhoršila se tak o 8,0 mld. Kč. Nejvýznamnější pro tento vývoj byly odvody České republiky ve vztahu k rozpočtu Evropské unie.

Graf 12 : Podíl běžného účtu a jeho složek na HDP

(%, na bázi ročního klouzavého úhrnu)

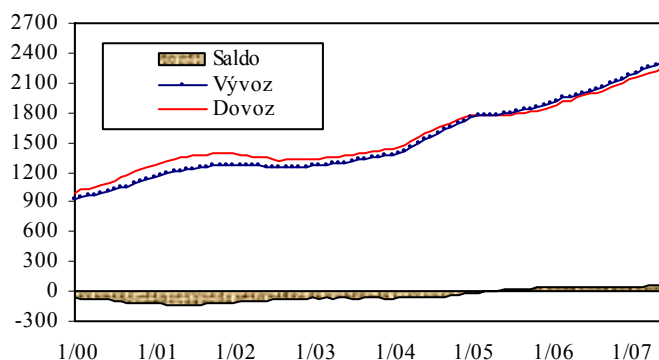
Pramen: ČNB, propočty MF

Obchodní bilance a struktura zahraničního obchodu podle ČSÚ z údajů celní statistiky¹¹

Obrat zahraničního obchodu dosahoval v průběhu 1. pololetí 2007 vysoké dynamiky a celkově se zvýšil o 15,8 %, přičemž vývoz vzrostl o 16,7 % (na 1211,8 mld. Kč) a dovoz o 14,8 % (na 1155,4 mld. Kč).

Graf 13 : Obchodní bilance

(roční klouzavé úhrny, mld. Kč)

Pramen: ČSÚ, propočty MF

Přebytek obchodní bilance dosáhl nejvyšší hodnoty v historii 56,4 mld. Kč a byl meziročně o 24,6 mld. Kč vyšší. Stále vysoké ceny ropy se v meziročním srovnání

¹¹ Vývoz v metodice FOB, dovoz CIF

nezvyšovaly a schodek palivové části bilance (SITC 3) přestal růst, jeho výši snižovalo rovněž posilování koruny vůči dolaru. Příznivý vliv na obchodní bilanci měl ekonomický růst ve světě a především lepší se ekonomická situace zemí EU.

Příznivě se v 1. pololetí 2007 vyvíjely rovněž směnné relace, které se meziročně zlepšily v průměru o 3,4 %¹² při zvýšení vývozních cen o 2,4 % a snížení dovozních cen o 1,0 %. Pohyb cen zahraničního obchodu byl kromě vývoje cen na světovém trhu ovlivněn posílením koruny vůči EUR a zejména k USD. Pokles cen ropy a jen nevelké zvýšení ceny plynu podpořilo mírný celkový růst světových cen průmyslových surovin a potravin, který dosáhl 1,9 %.

Z teritoriálního pohledu¹³ se zvýšil podíl obrátu obchodu se zeměmi EU-27 na 78,8 % (o 0,3 p.b.). Kromě obchodu s EU vzrostl ještě podíl s tzv. ostatními zeměmi (tj. především Čína) na 3,7 % (o 0,8 p.b.) a rozvojovými zeměmi na 4,5 % (o 0,2 p.b.). Naopak snížil se objem obchodu se zeměmi Společenství nezávislých států (SNS) na 5,1 % (o 0,7 p.b.). Z významných partnerů vzrostl podíl Slovenska, Polska, Itálie, Spojeného království a Maďarska, na druhou stranu poklesl podíl na obrátu u Německa, Rakouska a Nizozemska.

Tabulka 9 : Vývoj vývozu a dovozu podle teritorií

	Vývoz			Dovoz			Změna salda v mld. Kč 2007/2006
	Index (%)	Podíl (%)		Index (%)	Podíl (%)		
	2007/2006	1.pol.2006	1.pol.2007	2007/2006	1.pol.2006	1.pol.2007	
CELKEM	116,7	100,0	100,0	114,8	100,0	100,0	24,6
v tom:							
vyspělé tržní ekonomiky	116,0	92,0	91,5	114,7	80,2	80,2	34,2
z toho: EU27	116,7	85,7	85,7	115,7	71,0	71,6	35,9
z toho: SRN	112,0	32,6	31,3	110,9	29,3	28,3	8,5
Slovensko	125,7	8,0	8,6	113,6	5,4	5,4	13,8
rozvojové země	122,1	3,3	3,5	119,3	5,4	5,6	-2,9
evropské tranzitivní ekonomiky	87,9	1,0	0,8	151,6	0,3	0,3	-2,7
Společenství nezávislých států	128,4	3,1	3,4	91,7	8,6	6,9	16,4
z toho: Rusko	138,9	1,8	2,1	90,1	6,4	5,0	13,4
ostatní	145,8	0,4	0,6	146,8	5,4	6,9	-23,5
z toho: Čína	153,4	0,4	0,5	147,1	5,3	6,8	-22,9
nespecifikováno	620,4	0,1	0,3	100,7	0,1	0,1	3,1
Polsko	125,6	5,5	5,9	114,5	5,8	5,7	6,2
Francie	115,8	5,6	5,5	118,4	4,8	5,0	0,1
Itálie	124,4	4,8	5,1	122,0	4,7	5,0	1,6
Rakousko	106,3	5,1	4,6	116,6	3,6	3,7	-2,7
Spojené království	121,1	4,8	4,9	120,0	2,5	2,6	5,4
Nizozemsko	108,1	3,7	3,4	118,7	3,8	3,9	-4,1
USA	97,9	2,4	2,0	106,7	2,5	2,3	-2,2
Japonsko	112,9	0,5	0,4	110,6	3,1	3,0	-2,7

Ostatní : Čína, S.Korea, Kuba, Laos, Mongolsko, Vietnam

Pramen: ČSÚ

¹² Z výběrových indexů v zahraničním obchodě se zbožím.

¹³ Data přepočítána ČSÚ podle struktury po rozšíření EU o Bulharsko a Rumunsko od ledna 2007

Objem vývozu se zvýšil o 173,6 mld. Kč a rostl s výjimkou evropských tranzitivních ekonomik do všech teritoriálních oblastí. Nárůst vývozu do EU o 16,7 % znamenal 85,5 % z celkového nárůstu objemu vývozu. Největším odběratelem tuzemských vývozců zůstalo přes snížení podílu na vývozu o 1,3 p.b. (na 31,3 %) Německo, kam se hodnotově vyvezlo o 12,0 % zboží více. Z dalších významných partnerů EU nejrychleji rostl vývoz na Slovensko, do Polska, Itálie, Spojeného království a Maďarska. Objem vývozu se za 1. pololetí 2007 zvýšil do všech zemí EU s výjimkou Irska. Z jednotlivých zemí mimo EU byl nejvýraznější meziroční nárůst zaznamenán u vývozu do Číny (o 53,4 % víc) a Ruska (o 38,9 % víc).

Objem dovozu se meziročně zvýšil o 149,0 mld. Kč a ze všech teritoriálních seskupení s výjimkou zemí SNS vzrostl. Zvýšení dovozu z EU o 15,7 % představovalo 75,5 % z celkového nárůstu objemu dovozu. Nadprůměrného růstu dosáhl dovoz také z rozvojových zemí, evropských zemí s tranzitivní ekonomikou a tzv. ostatních zemí. Na zvýšení dovozu z EU se nejvíc podílely Itálie, Spojené království a Rakousko. S výjimkou Rumunska se zvýšil objem dovozu ze všech zemí EU.

Aktivní saldo obchodu se zeměmi EU převýšilo schodek zahraničního obchodu se zeměmi mimo EU o 56,4 mld. Kč. Na tomto výsledku se nejvíc podílel obchod s Německem (přebytek 52,8 mld. Kč), Slovenskem (42,0 mld. Kč) a Spojeným královstvím (29,7 mld. Kč). Nejvíce zatížil bilanci obchod s Čínou (-72,0 mld. Kč) a Ruskem (-32,3 mld. Kč).

Tabulka 10 : Komoditní struktura

Třidy SITC	Vývoz			Dovoz			Změna salda v mld. Kč
	Index (%)	Podíl (%)		Index (%)	Podíl (%)		
	2007/2006	1.pol.2006	1.pol.2007	2007/2006	1.pol.2006	1.pol.2007	
Celkem	116,7	100,0	100,0	114,8	100,0	100,0	24,6
0 - Potraviny a živá zvířata	109,9	2,9	2,7	115,0	4,2	4,2	-3,4
1 - Nápoje a tabák	138,1	0,5	0,5	87,6	0,7	0,6	2,7
2 - Surové materiály (s výj. paliv)	126,9	2,5	2,8	100,4	2,8	2,4	7,0
3 - Nerostná paliva a maziva	102,2	2,9	2,5	88,8	10,1	7,8	12,0
4 - Živočišné a rostlinné oleje	104,1	0,1	0,1	86,1	0,2	0,1	0,3
5 - Chemikálie	115,1	6,1	6,0	116,3	10,6	10,8	-7,8
6 - Tržní výrobky	117,5	21,0	21,1	123,3	20,5	22,0	-9,8
7 - Stroje a přepravní zařízení	118,4	53,2	54,0	120,0	40,5	42,3	20,0
8 - Průmyslové výrobky	110,4	10,9	10,3	107,7	10,3	9,7	3,8
9 - Komodity jinde nezařazené	122,2	0,0	0,0	124,7	0,1	0,1	-0,1

Pramen: ČSÚ

Z komoditního hlediska byl pro výsledky zahraničního obchodu stejně jako v předchozích letech nejvýznamnější obchod se stroji a dopravními prostředky (třída SITC 7). Obrat této třídy dosáhl více než 48 % celkového objemu zahraničního obchodu, přebytek se meziročně zvýšil o 20,0 mld. Kč a dosáhl 164,7 mld. Kč. Nejvyšší přebytek byl zaznamenán u silničních vozidel (110,8 mld. Kč) a dále u strojů a zařízení

všeobecně užívaných v průmyslu (19,9 mld. Kč) a u výpočetní techniky (12,5 mld. Kč). Kromě strojů a dopravních prostředků se na zlepšení bilance nejvíce podílel obchod nepalivových surovin (třída SITC 2) zvýšením přebytku o 7,0 mld. Kč a na druhé straně snížení deficitu (o 12,0 mld. Kč) bilance obchodu s nerostnými palivy (třída SITC 3).

Negativně obchodní bilanci ovlivnil vývoj v obchodě s chemikáliemi (SITC 5 se zvýšením deficitu o 7,8 mld. Kč) a potravin (SITC 0 – zhoršení schodku o 3,4 mld. Kč), snížil se přebytek ve třídě polotovarů a materiálů (SITC 6 – pokles o 9,8 mld. Kč).

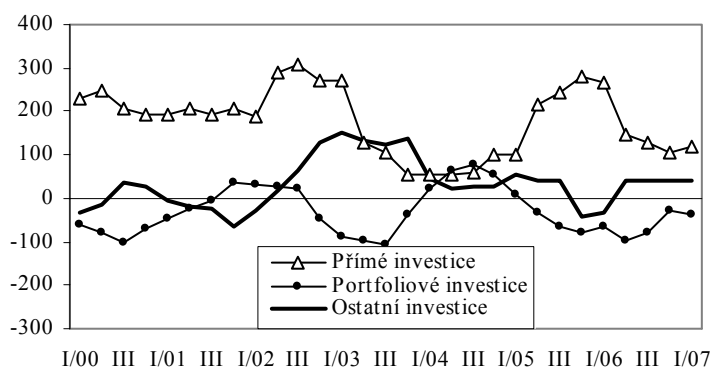
5.2 Kapitálový účet

Aktivum kapitálového účtu dosáhlo 2,9 mld. Kč a bylo tak o 2,0 mld. Kč meziročně lepší, když příjmy rostly rychleji než výdaje. V přebytku se promítlo především aktivní saldo transakcí vládního sektoru ve vztahu k rozpočtu EU (část ze strukturálních fondů a především příspěvky z fondů soudržnosti).

5.3 Finanční účet

Finanční účet vykázal za 1. pololetí 2007 přebytek ve výši 15,4 mld. Kč. Devizové rezervy ČNB se snížily o 7,7 mld. Kč.

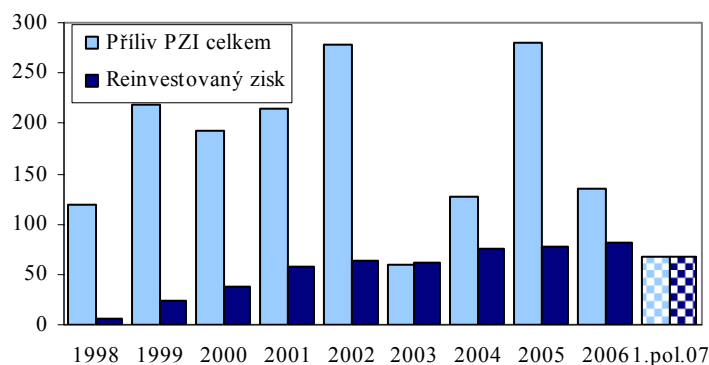
Graf 14 : Finanční účet platební bilance
(roční klouzavé úhrny, mld. Kč)

Pramen: ČNB, propočty MF

Čistý příliv přímých zahraničních investic do ČR ve výši 57,9 mld. Kč byl o 23,5 mld. Kč meziročně vyšší. Ze 68,1 mld. Kč, které byly investovány v tuzemsku jako přímé investice, směřovalo do základního kapitálu 22,6 mld. Kč, odhad reinvestovaného zisku byl 67,3 mld. Kč. Objem tuzemských přímých investic v zahraničí dosáhl 10,2 mld. Kč.

Graf 15 : Příliv přímých zahraničních investic
(mld. Kč)

Pramen: ČNB

U portfoliových investic byl zaznamenán čistý odliv ve výši 25,6 mld. Kč (o 18,6 mld. Kč meziročně nižší). Poptávka tuzemských investorů směřovala v 1. čtvrtletí 2007 téměř výhradně do nákupu zahraničních akcií, ve 2. čtvrtletí byly předmětem zájmu převážně dlouhodobé obligace. Na straně pasiv převažoval zájem zahraničních investorů o tuzemské dluhové cenné papíry.

U ostatních investic došlo v 1. pololetí 2007 k čistému odlivu kapitálu ve výši 31,9 mld. Kč, když ve stejném období předchozího roku byl vykázán naopak čistý příliv zdrojů ve výši 28,8 mld. Kč. Rozhodující byl růst aktiv obchodních bank vůči zahraničí, ve vládním sektoru bylo objemově významnější čerpání úvěru od EIB.

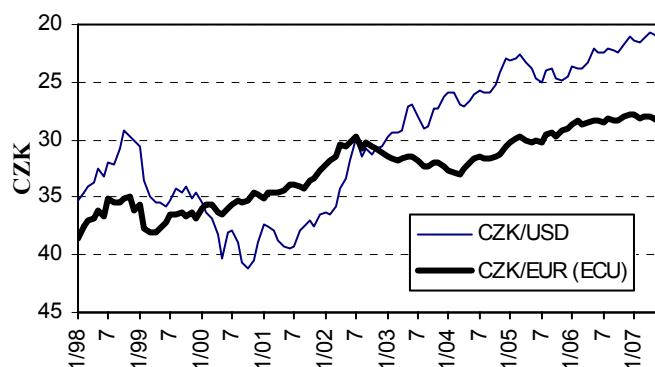
5.4 Devizové rezervy

Devizové rezervy centrální banky k 30. červnu 2007 činily 665,2 mld. Kč, tj. 23,2 mld. EUR (devizové rezervy tvoří ze dvou třetin aktiva v euru a z jedné třetiny aktiva v dolarech). Tento stav může pokrýt dovoz zboží a služeb po dobu více než tři měsíců.

5.5 Měnové kurzy

Nominální směnný kurz koruny vůči EUR se v 1. pololetí 2007 pohyboval v rozmezí od 27,46 do 28,73 CZK/EUR, kurz vůči USD mezi 20,60 až 21,84 CZK/USD. Volatilita kurzu koruny proti oběma světovým měnám se snížila, přičemž vůči EUR byla koruna stabilnější než vůči USD.

Graf 16 : Nominální směnný kurz CZK vůči USD a EUR (ECU)

Pramen: ČNB

Koruna v tomto období meziročně v průměru posílila o 1,2 % vůči EUR a o 9,5 % vůči USD. Průběh posilování vůči oběma měnám se průběhu 1. pololetí 2007 lišil. Oproti EUR koruna v 1. čtvrtletí 2007 navázala na trend z roku 2006 a pokračovala, byť pomaleji, v meziročním posilování v průměru o 2,0 % vůči dolaru však ve stejném období posilovala více, v průměru o 11,2 %. Od počátku 2. čtvrtletí 2007 se posilování koruny vůči oběma měnám zpomalilo, v průměru na 0,4 % vůči euru a 7,7 % vůči dolaru. Vzájemný vztah USD a EUR se pohyboval v 1. pololetí 2007 v rozmezí od 1,289 do 1,365 USD/EUR (průměr 1,329). V 1. čtvrtletí se maxima vzájemného kurzu do konce února pohybovala do hodnoty pololetního průměru (v rozmezí od 1,289 do 1,327 USD/EUR), od března 2007 do konce června se volatilita ve vzájemném vztahu měn začala zvětšovat (rozmezí od 1,308 do 1,383 USD/EUR), když se začalo výrazně prosazovat posilování EUR vůči USD.

Dlouhodobý apreciační trend koruny vůči EUR je dán domácími fundamentálními faktory (vycházejícími z předstihu produktivity práce a vývoje salda běžného účtu) a přílivem zahraničních investic.

6. Měnový vývoj, úrokové sazby a finanční trh

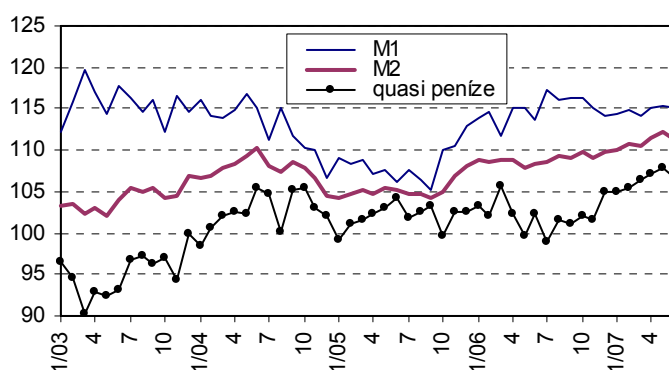
6.1 Měnové agregáty

V 1. pololetí roku 2007 růst měnového agregátu M2 akceleroval. Oproti stejnému období předchozího roku (růst o 8,6 %) v průměru vzrostl o 11,0 %. Vyšší dynamika růstu peněžní zásoby odpovídá relativně vysokým tempům růstu nominálního HDP.

Ještě vyšší tempa růstu byla zaznamenána u likvidních peněz M1 o 14,8 %. V porovnání s 1. pololetím 2006, kdy se agregát M1 v průměru zvýšil o 14,0 %, se jedná o podobný vývoj. Oživení zájmu o méně likvidní peníze dokumentuje akcelerace quasi peněz (rozdíl agregátů M2 a M1) z 2,6 % v 1. pololetí 2006 na 6,4 %. V rámci peněžní zásoby nejrychleji rostou peněžní vklady s výpovědní lhůtou následované jednodenními vklady. Z pohledu sektorového členění byl větší meziroční vzestup zaznamenán u depozit podnikatelského sektoru.

Agregát M2 dosáhl koncem června úrovně 2305 mld. Kč, agregát M1 hodnoty 1313 mld. Kč a quasi peníze výše 993 mld. Kč. Likvidita peněz v ekonomice měřená podílem M1/M2 se zvýšila na 56,9 %. Silný růst poptávky po transakčních penězích v posledních letech byl především způsoben nízkou úrovní nominálních úrokových sazeb.

Graf 17 : Měnové agregáty
(sopr = 100)

Pramen: ČNB

V rámci bilančního přehledu byl nárůst peněžní zásoby kryt domácí úvěrovou emisí. Poskytnuté úvěry jak vládnímu, tak soukromému sektoru dosahovaly vysokých temp růstu. Naopak čistá zahraničních aktiva se v červnu v porovnání se stejným obdobím předchozího roku zvýšila jen o necelou 1 mld. Kč na 1037 mld. Kč.

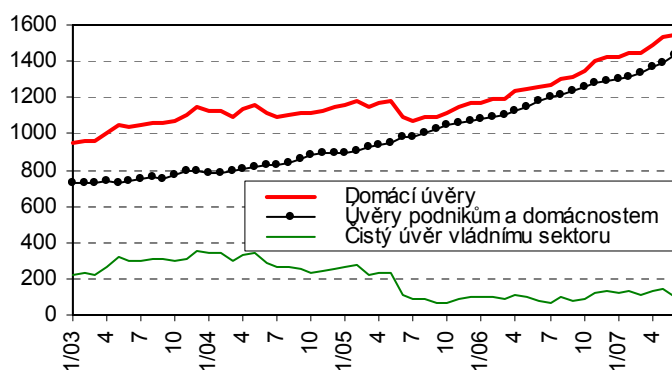
6.2 Úvěry a vklady

Domácí úvěrová emise v 1. polovině roku 2007 zřetelně zrychlila. Průměrný meziroční růst činil 21,7 % (oproti 5,8 % ve stejném období roku 2006). V absolutním vyjádření dosáhl na konci června 2007 objem domácích úvěrů hodnoty 1541 mld. Kč, což je v porovnání s červnem minulého roku o 282 mld. Kč více. Příznivé ekonomické podmínky podnítl investiční aktivitu, což se projevilo v objemu poskytnutých úvěrů podnikům, jehož růst v 1. pololetí 2007 zrychlil na 14,5 %. Neutuchající obliba

spotřebitelských úvěrů, relativně nízké úrokové sazby a masivní zájem o vlastní bydlení udržely tempo růstu úvěrů domácnostem na vysokých hodnotách (30,7 %). Stejně tak úvěrování centrální vládě se meziročně razantně zvýšilo (v průměru o 30,9 %).

Absolutní objem úvěrů podnikům k 30. 6. 2007 činil 821 mld. Kč, což je o 112 mld. Kč více než v 1. pololetí předchozího roku. Objem úvěrů domácnostem se navýšil o 148 mld. Kč na konečnou hodnotu 616 mld. Kč. I když existuje řada domácností s potížemi se splácením dluhů, dosud to nepředstavuje významnější ohrožení stability finančního sektoru ČR.

Graf 18 : Domácí úvěry, mld. Kč

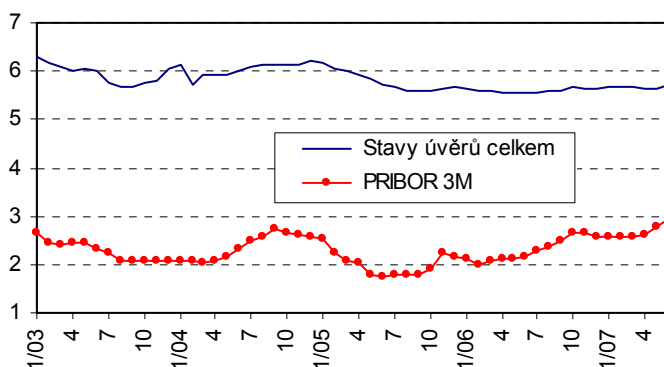
Pramen: ČNB

U depozit se nejvíce meziročně zvýšil objem vkladů s výpovědní lhůtou, který zaznamenal nárůst o 18,5 %. Jednodenní vklady, které mají nejvýznamnější podíl na agregátu M2, vzrostly průměrně o 15,9 %. Vklady s dohodnutou splatností se zvýšily průměrně jen o 3,5 %. Z hlediska sektorového členění bylo vyšší tempo zachyceno u vkladů nefinančních podniků (růst o 12,2 %). Vklady domácností zaostávaly jen nepatrně (růst o 11,4 %).

6.3 Úrokové sazby

V souladu s očekáváním finančního trhu přistoupila ČNB v červnu ke zvýšení základních úrokových sazeb o 0,25 p.b. Během 1. pololetí to byla jediná změna. Na konci června 2007 byla tedy dvoutýdenní repo sazba nastavena na úroveň 2,75 %, diskontní sazba na 1,75 % a lombardní sazba na 3,75 %. Úroveň povinných minimálních rezerv zůstala zachována na hodnotě 2,0 %.

Graf 19 : Průměrné úrokové sazby, % p. a.

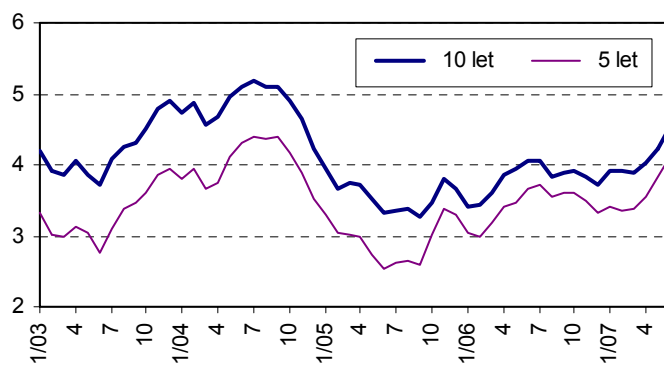
Pramen : ČNB

Vlivem rychlého hospodářského růstu, který převýšil svou potenciální úroveň, se začaly projevovat v reálné ekonomice inflační tlaky. Ty byly do jisté míry zmírňovány posilujícím kurzem. Ovšem v okamžiku, kdy došlo k depreciaci koruny a blížil se moment měnové restrikce, posunula se výnosová křivka mezibankovních úrokových sazeb PRIBOR po celé délce směrem nahoru. Na konci června dosáhl 3M PRIBOR hodnoty 3,00 % a 1R PRIBOR 3,52 %. Největší posun byl pochopitelně zaznamenán na dlouhém konci křivky, jenž se od začátku roku zvýšil o 0,7 p.b.

ECB během 1. poloviny roku 2007 zvyšovala základní úrokové sazby dvakrát, vždy o 0,25 p.b. Ke konci června byla referenční sazba nastavena na 4,00 % a úrokový diferenciál tedy činil –1,25 p.b. Americký Fed již od června 2006 udržuje základní sazby neměnné na hodnotě 5,25 %.

Výnosy státních dluhopisů v ČR během 1. pololetí 2007 vzrostly. Pokles cen dluhopisů, resp. růst jejich výnosů, byl dán zejména vývojem na světových trzích. Podobně jako u sazeb na peněžním trhu došlo i na trhu dluhopisů k růstu výnosů pro všechny splatnosti. Ve stejném duchu jako výnosy státních dluhopisů se pohybovaly i sazby úrokových swapů.

Graf 20 : Výnosy státních dluhopisů, % p. a.

Pramen : ČNB

Mimo informací z vlastního dealingu ČNB vykazuje dlouhodobé úrokové sazby pro konvergenční účely podle principů specifikovaných a implementovaných ECB. Jedná se o výnosy desetiletých státních dluhopisů obchodovaných na Burze cenných papírů Praha. Průběh těchto sazeb je téměř totožný s průběhem sazeb paralelně vykazovaných ČNB.

Klientské úrokové sazby, harmonizované s metodikou ECB, se v průběhu sledovaného období pohybovaly diferencovaně. Ovšem v porovnání s krátkodobými mezibankovními sazbami nebo výnosy dluhopisů mají relativně stabilní charakter. Jde o změny pohybující se v řádu desetin procentních bodů.

Průměrné sazby z vkladů nefinančního sektoru v 1. pololetí 2007 mírně meziročně vzrostly na 1,3 % a úvěrové sazby na 5,7 % (obě o 0,1 p.b.). Průměrné sazby z vkladů sektoru domácností dosáhly 1,3 %. Jediné úvěrové sazby účtované domácnostem zaznamenaly pokles. Pravděpodobně konkurenční boj na hypotečním trhu stlačil tyto celkové úvěrové úrokové sazby těsně pod 6,7 %.

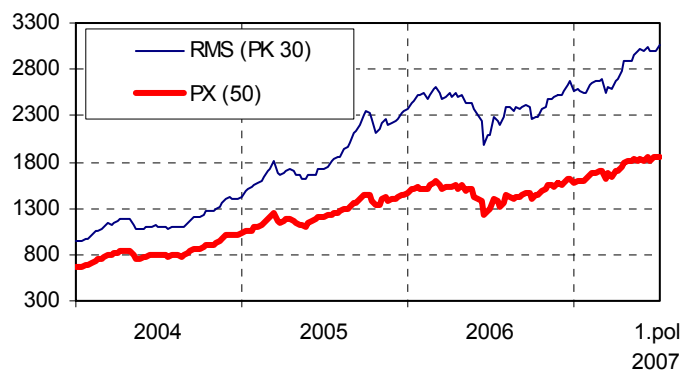
6.4. Akciový trh

Z pohledu vývoje akciového indexu byla první polovina roku 2007 pro Pražskou burzu úspěšná. Pololetní průměr indexu PX v porovnání s 1. pololetím loňského roku vzrostl o 17,8 %. Průměr indexu PX Globe vzrostl o 17,5 %.¹⁴ Ovšem celkový objem obchodů akcií a podílových listů během 1. pololetí 2007 dosáhl 491,6 mld. Kč, což je pouze o 1,2 % meziročně více. Tržní kapitalizace hlavního trhu s 20 emisemi na konci června činila 1787,4 mld. Kč a na oficiálním volném trhu s 11 emisemi 27,9 mld. Kč. Nejlikvidnější emisí byl ČEZ následován akciemi Komerční banky a Zentivy.

Na rozdíl od akcií objem obchodovaných dluhopisů meziročně poklesl o 24,8 %. Celkový objem obchodů dluhopisů činil 266,7 mld. Kč. Z toho nejvíce obchodované byly státní dluhopisy.

RM Systému se v 1. polovině roku 2007 dařilo. Objem obchodů ve sledovaném období dosáhl 3,5 mld. Kč, což je meziroční zlepšení o 78,9 %. Průměrný počet obchodovaných kusů se však meziročně snížil o 32,2 %. Index RM průměrně vzrostl o 15,1 %.

Graf 21 : Vývoj indexů akciového trhu.

Pramen: BCPP, RMS

¹⁴ Na rozdíl od indexu PX, který obsahuje blue chips emise a zahrnuje jen 11 titulů, PX Globe je akciový index s širokou bází a obsahuje 29 obchodovaných titulů.

7. Veřejné rozpočty

Po historicky nejvyšším deficitu veřejných rozpočtů dosaženém v roce 2006 lze v roce 2007 očekávat mírné zlepšení hospodaření. Celkový deficit veřejných rozpočtů se v roce 2007 meziročně sníží o 1,3 p.b. na 3,1 % HDP a bude činit 107,4 mld. Kč. Nicméně ukazatel používaný jako základní indikátor pro fiskální cílení, vymezený jako saldo příjmů a výdajů očištěné o čisté půjčky (tedy i o příjmy z privatizace) a dotace transformačním institucím, se meziročně zhorší, a to o 0,5 p.b. na 129,4 mld. Kč tj. -3,7 % HDP. Saldo pro fiskální cílení zachycuje míru fiskální expanze nebo restrikce a tudíž i úsilí vlády o snižování podílu deficitu na HDP. Fiskální cíl stanovený v Návrhu státního rozpočtu pro rok 2007 (-3,9 % HDP) bude sice dodržen, avšak kolísavý vývoj tohoto ukazatele v minulých letech (viz tabulka 11) jasně naznačuje, že veřejné rozpočty nevykazují jednoznačný trend ke snižování deficitů a jejich následné vyrovnanosti. Od roku 2005 byly hlavní principy sledování fiskálních cílů definované v roce 2003 porušovány, docházelo k překračování stanovených střednědobých výdajových rámců a fakticky nebyla realizována restrukturalizace výdajové strany veřejných rozpočtů. Ani při vysokých tempech ekonomického růstu se nepodařilo změnit negativní tendence veřejných financí. Přestože příjmy byly vyšší, než činila původní očekávání, nebyly využity ke snížení vládního dluhu, ale na financování dodatečných výdajů.

Nejvyšší podíl na celkovém deficitu veřejných rozpočtů si standardně udržuje státní rozpočet. U státních fondů dochází k prohlubování deficitů, neboť se projevuje nedostatek jejich vlastních příjmů (zejména Státního fondu dopravní infrastruktury a Státního fondu rozvoje bydlení), který je v souvislosti s nastavenými výdajovými programy hlavní příčinou jejich předpokládaného deficitního hospodaření. Vyčerpání prostředků z minulých let (především dotací z Fondu privatizace) může v dalších letech znamenat ohrožení činnosti těchto fondů. Deficitní hospodaření lze očekávat také u místních rozpočtů, jejichž podíl na celkovém deficitu však zůstává i nadále nízký. Zdravotní pojišťovny sice očekávají přebytek hospodaření, nicméně systém zdravotního pojištění je vnitřně nevyrovnaný a není schopen s využitím vlastních zdrojů udržet dlouhodobou rovnováhu.

V roce 2007 dojde ke změně ve vývoji příjmů a výdajů, meziročně se budou rychleji zvyšovat příjmy než výdaje (o 3,8 p.b.). Předpokládané příjmy budou pozitivně ovlivněny rychlejším tempem růstu daňových příjmů a také vyššími privatizačními

příjmy, než tomu bylo v roce 2006. Nicméně výdajová strana nadále zůstane zatížena vysokým podílem sociálních mandatorních výdajů.

Do neudržitelných výdajových trendů založených v minulých letech se negativně promítnou výdaje spojené se zákony pro sociální oblast schválenými v roce 2006. Jejich odhadovaný vliv na zhoršení deficitu v roce 2007 činí přibližně 36,0 mld. Kč. Pozitivním rysem posledních let včetně 2007 je postupné snižování nákladů spojených s transformací. Ve srovnání s výsledky dosaženými v roce 2006 se mírně zlepšil očekávaný deficit státního rozpočtu a také výsledek hospodaření Fondu privatizace (bývalý Fond národního majetku) a zdravotních pojišťoven. Naopak prohloubení deficitů dojde u místních rozpočtů a státních fondů. Vývoj deficitů veřejných rozpočtů je patrný z níže uvedené tabulky.

Tabulka 11: Vývoj veřejných rozpočtů
(v % HDP)

	2004	2005	2006	2007 očekávaná skutečnost
PŘÍJMY vč. splátek	38,6	42,7	38,5	39,7
Přijaté splátky	1,0	3,9	0,5	1,5
VÝDAJE vč. poskytnutých půjček	41,8	42,7	42,9	42,7
Poskytnuté půjčky	0,7	0,6	0,6	0,7
SALDO vč. čistých půjček	-3,2	0,0	-4,4	-3,1
SALDO bez zahrnutí čistých půjček a dotací TI	-2,7	-1,6	-3,2	-3,7
Hrubý veřejný konsolidovaný dluh ke konci roku	23,4	25,5	27,3	28,3

Pramen: MF

V roce 2007 dojde ke zvýšení podílu celkových příjmů na HDP ve srovnání s rokem 2006 o 1,2 p.b. na 39,7 %. Meziroční růst celkových daňových příjmů výrazně zrychlí, dojde k růstu příjmů z privatizace, které budou ve srovnání s rokem 2006 vyšší o 31,5 mld. Kč a budou činit 33,3 mld. Kč. Konsolidovaná daňová kvóta se zvýší o 0,2 p.b. a bude činit 34,3 % HDP. I nadále dochází k restrukturalizaci daňových příjmů ve prospěch rostoucí váhy nepřímých daní.

Pokračuje růstový trend podílu výdajů na HDP, výdaje budou v roce 2007 představovat 42,7 % HDP. V jejich struktuře nedochází k výrazným změnám. Největší váhu na celkových výdajích veřejných rozpočtů mají dlouhodobě transfery obyvatelstvu včetně neziskových institucí (42,3 %). Jedná se především o mandatorní výdaje, které realizuje zejména státní rozpočet. V jejich rámci představují nejvýznamnější podíl dávky důchodového pojištění, které tvoří téměř 50 % celkových transferů obyvatelstvu. Jejich objem se vzhledem k vysoké citlivosti na demografický vývoj pravděpodobně v budoucnu nepodaří stabilizovat bez realizace komplexní důchodové reformy. Další

významnou skupinu mandatorních sociálních výdajů představují dávky nemocenského pojištění, systém státní sociální podpory a dávky sociální péče vyplácené prostřednictvím obcí.

V souvislosti s členstvím České republiky v EU dochází k růstu výdajů spojených s transfery do zahraničí. Naopak výrazně klesají dotace poskytované finančním institucím, což svědčí o tom, že výdaje spojené s transformací české ekonomiky postupně doznívají. Dotace poskytované finančním institucím budou tvořit necelých 40 % částky uhrazené v roce 2006.

Nadále pokračuje pozitivní vývoj kapitálových výdajů, které v roce 2007 vzrostou o 23,9 %, přičemž růstové tendence jsou patrné zejména u poskytování investičních transferů. Jejich převážná část je realizována Státním fondem dopravní infrastruktury a dále pak státním rozpočtem.

Zlepšení vývoje běžné a primární bilance zmírňuje celkové negativní trendy ve vývoji veřejných financí. Podíl salda běžné bilance¹⁵ na HDP bude ve srovnání s rokem 2006 o 0,8 p.b. vyšší a přebytek bude činit 0,8 % HDP. Jedním z ukazatelů používaných pro hodnocení stávající fiskální politiky je primární deficit¹⁶, u kterého také dojde ke zlepšení (meziročně o 0,5 p.b.) a jeho schodek v roce 2007 dosáhne 2,8 % HDP.

Ve srovnání s původními předpoklady v Návrhu státního rozpočtu 2007 se očekávané saldo veřejných rozpočtů mírně zlepší (celkové saldo se sníží o 16,1 mld. Kč, saldo pro fiskální cílení o 8,5 mld. Kč. Odchytky od původního záměru jsou způsobeny změnami jak na příjmové, tak i na výdajové straně veřejných rozpočtů. Daňové příjmy veřejných rozpočtů porostou rychleji než se původně očekávalo, příznivě se bude vyvíjet zejména výběr pojistného na sociální zabezpečení, inkaso DPH a také daně z příjmů fyzických osob. Naopak zhoršení oproti původním předpokladům lze očekávat u spotřebních daní a také u nedaňových příjmů (zejména u příjmů z podnikání a vlastnictví). U výdajů je naopak předpokládáno jejich mírné snížení, přičemž k úspoře by mělo dojít u běžných výdajů, zatímco u kapitálových výdajů lze očekávat nárůst.

¹⁵ Běžná bilance představuje rozdíl mezi běžnými příjmy a běžnými výdaji.

¹⁶ Primární deficit je zde definován jako deficit bez čistých půjček očištěný o dluhovou službu (úroky, které jsou důsledkem politik minulých období).

Schodek státního rozpočtu byl schválen ve výši 91,3 mld. Kč (bez úhrady ztrát ČKA a převodů z/do rezervních fondů). V metodice GFS 1986 je jeho aktuální odhad 101,9 mld. Kč, což je o 3,6 mld. Kč více, než činil předpoklad v Návrhu státního rozpočtu 2007. Očekává se zvýšení daňových příjmů a naopak mírné snížení běžných výdajů. Nad rámec schváleného rozpočtu ale dojde k navýšení výdajů z neutracených prostředků minulých let (rezervních fondů) o 13,9 mld. Kč¹⁷. Úhrada ztráty ČKA se zvýší o 6,2 mld. Kč na celkových 13,2 mld. Kč (ve schváleném rozpočtu byla předpokládaná úhrada ve výši 7,0 mld. Kč a deficit státního rozpočtu v metodice GFS1986 činil 98,3 mld. Kč).

Ke změnám očekávaných výsledků hospodaření dochází také u dalších segmentů veřejných rozpočtů. Oproti původním předpokladům v Návrhu státního rozpočtu 2007 očekávají státní fondy vyšší deficit, zatímco předpokládané výsledky hospodaření místních rozpočtů a zdravotních pojišťoven by měly být lepší.

Predikce výsledku hospodaření veřejných rozpočtů je zatížena obtížnou předvídatelností výše převodů neutracených prostředků organizačních složek státu z a do rezervních fondů, které mohou být použity na posílení výdajů v dalších letech. Původní odhad deficitu veřejných rozpočtů uvedený v Návrhu státního rozpočtu 2007 vycházel z předpokladu zachování stejného konečného zůstatku rezervních fondů organizačních složek státu k 31. 12. 2007 jako ke konci předcházejícího rozpočtového období¹⁸. Vlivem rezervních fondů tak v odhadu nedošlo ani ke zlepšení ani ke zhoršení deficitu veřejných rozpočtů, zatímco v aktuálním odhadu salda veřejných rozpočtů dochází v důsledku vlivu těchto operací ke zhoršení o 8,7 mld. Kč. Aktuální odhad

¹⁷ V metodice GFS 1986 nejsou uspořené prostředky z minulých let zapojené z rezervních fondů do příjmů organizačních složek státu pokládány za příjem, zatímco výdaje realizované z těchto prostředků se do výdajů daného roku započítávají. Očekávaná skutečnost je proto na rozdíl od předpokladů v Návrhu státního rozpočtu 2007 upravena o odhad vlivu převodů z a do rezervních fondů organizačních složek státu. Tato úprava vedla ke zhoršení deficitu státního rozpočtu o 8,7 mld. Kč.

¹⁸ Vládní usnesení č. 1090 ze dne 25. září 2006 uložilo stabilizovat stav rezervních fondů k 31. 12. 2006 na úrovni stavu ke konci roku 2006 a umožňovalo nakládat s rezervními fondy pouze se souhlasem vlády. Tato omezení se netýkala prostředků na odstraňování povodňových škod, spolufinancování tzv. evropských projektů a prostředků určených na financování Společné zemědělské politiky.

zohledňuje vliv nově schválených zákonných opatření v oblasti rezervních fondů¹⁹, která omezují dosavadní možnost hromadění vysokého objemu finančních prostředků na účtech organizačních složek státu a jejich nekontrolovatelné a obtížně predikovatelné zapojování do výdajů v následujících letech. Záměrem nových vládních opatření bylo využít naspořené prostředky a omezit tím finanční náklady spojené se správou státního dluhu. Tyto právní „mantinely“ pro nakládání organizačních složek státu s rezervními fondy mohou vyvolat změnu chování kapitol, které se v průběhu roku 2007 patrně budou snažit urychlit utrácení naspořených prostředků. Lze také očekávat, že se letos sníží jejich sklon k úsporám rozpočtovaných prostředků a jejich převádění do rezervních fondů. Nová opatření však plně neeliminují možnost odchylky mezi odhadem a skutečností a možnost převodu z a do rezervních fondů i nadále stěžuje predikovatelnost konečných výsledků hospodaření veřejných rozpočtů.

Dluh veřejných rozpočtů

Úroveň dluhu veřejných rozpočtů trvale narůstá, jeho výši ke konci roku 2007 odhadujeme na 994,7 mld. Kč - tedy 28,3 % HDP. V roce 2007 dochází ke zpomalení dynamiky růstu dluhu veřejných rozpočtů o 1,9 p.b., meziročně bude činit 13,3 %.

Dluh veřejných rozpočtů je generován především deficitem státního rozpočtu, a proto má státní dluh v jeho struktuře nejvyšší váhu. Státní dluh roste rychleji než vládní dluh, jeho dynamika růstu je očekávána ve výši 14,1 %. Z hlediska váhy se po státním dluhu na celkovém zadlužení nejvíce podílejí územní samosprávné celky, následují státní fondy, jejichž očekávaný dluh se v roce 2007 meziročně výrazně zvýší. Tento vývoj je dán zejména růstem zadlužení Státního zemědělského intervenčního fondu a také Státního fondu životního prostředí. Zdravotní pojišťovny sice celkové zadlužení

¹⁹ Usnesení vlády č. 290 ze dne 28. března 2007 stanovilo maximální možné použití rezervních fondů OSS (mimo čerpání prostředků určených na předfinancování projektů EU, programů Isprofil, odstraňování povodňových škod, sociální dávky) na 16,3 mld. Kč. Následně dne 11. 6. 2007 vláda schválila usnesení č. 629, které rozhodlo o použití části zbývajících prostředků rezervních fondů (převedení do kapitoly Všeobecná pokladní správa) na posílení výdajů kapitol MO, MZd, MŠMT a MD pro SFDI ve výši 13,9 mld. Kč.

nezatěžují, nicméně jejich závazky vůči zdravotnickým zařízením nejsou součástí dluhu a představují jedno z rizik budoucího vývoje zadlužení veřejných rozpočtů.

Z hlediska mezinárodního srovnání není úroveň vládního dluhu ČR vysoká. Nebezpečím je však skutečnost, že jeho dynamika byla v posledních letech značně zpomalována inkasem privatizačních příjmů. Jejich vliv však slábne, a proto je jediným možným řešením zmírnění růstu deficitů vládního sektoru, které jej generují.

Očekávané výsledky hospodaření jednotlivých subjektů veřejných rozpočtů a vývoj dluhu veřejných rozpočtů budou podrobněji popsány v sešitu Hospodaření veřejných rozpočtů, který je součástí dokumentace Návrhu zákona o státním rozpočtu na rok 2008.

I. Ekonomický vývoj České republiky v 1. pololetí 2007	1
1. Shrnutí základních tendencí ekonomického vývoje	1
2. Ekonomický výkon	8
2.1 Poptávka	10
2.2 Nabídka	12
2.3 Důchody	14
3. Cenový vývoj	16
3.1 Spotřebitelské ceny	17
3.2 Ceny výrobců	19
4. Trh práce	21
4.1 Ekonomická aktivita	22
4.2 Zaměstnanost	23
4.3 Nezaměstnanost	24
4.4 Průměrné mzdy	25
5. Platební bilance	27
5.1 Běžný účet	27
5.2 Kapitálový účet	32
5.3 Finanční účet	32
5.4 Devizové rezervy	33
5.5 Měnové kurzy	33
6. Měnový vývoj, úrokové sazby a finanční trh	34
6.1 Měnové agregáty	34
6.2 Úvěry a vklady	35
6.3 Úrokové sazby	36
6.4. Akciový trh	38
7. Veřejné rozpočty	40